

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Ország, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége hivatalos lap-
ja. Egyesülve a timisoarai „Az Ipa-
ros”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

„Tiszteld a tisztas
ipart!”

Cine e vinovat

Ziarul „Argus” scrie:
Am publicat eri cu multe amănunte în-
că o ispravă a agenților fiscalului.

Numerosi comercianți din Iași socotin-
du-se nedreptățiți cu impunerea fixată de or-
ganele fiscale, au făcut apel la administrația
financiară locală. Până să se judece apelul,
comercianții au trebuit să plătească însă, im-
punerea hotărâtă de percepție. După câțiva
ani de judecată, unii dintre ei au câștigat
apelul. Pentru diferența rămasă în beneficiul
lor, au cerut compensarea în contul debitelor
următoare.

Agenții fiscalului n'au admis această ce-
rere și legală și obișnuită. Fiind că se în-
tâmplă adesea la noi că una e legea și alta
aplicarea ei. Compensările în materie fiscală
admise de lege, sunt însă îngăduite și în
practică.

Dar percepții dela Iași, mai tari și de
cât legea și de cât obiceiurile, n'au vrut să
fie seamă de drepturile comercianților și n'au
primit compensarea debitelor. Iar pe hoții de
păgubași i-au amenințat cu vânzarea cu to-
ba, dacă nu plătesc impozitele.

Comercianții s'au plâns ministerului de
finanțe. La 24 August, adică acum 45 de zile,
ministerul de finanțe prin ordinul No. 156803,
a cerut administrației financiare Iașene să
intocmească tablouri cu numele comercianților
și sumele pe care aceștia le solicită în
compensarea impozitelor. Acest tablouri tre-
buiau întocmite în 24 de ore dela primirea
cererii, sub sancțiunea destituirii funcționa-
rului respectiv, iar ministerul se obligă să tri-
mită răspunsul și rezoluțiile puse pe fiecare
cerere în timp de două zile dela primirea lor.

Mai limpede și mai hotărât nu se poate.

Agenții fiscalului din Iași n'au ținut soco-
teală nici de hotărârea ministerului, prețin-
zând că n'au primit ordinul și au confiscat
averea debitorilor. Negustorii au protestat.
A intervenit și Camera de comerț. Ministe-
rul, a trimis la 3 Octomvrie o nouă adresă
percepției din Iași, în care amintind că apro-
base compensarea, întreabă cine e vinovat că
nu s'a executat ordinul din 24 August.

Cum cine e vinovat?

Ministerul de finanțe a cerut la 24 Au-
gust, ca în 24 de ore să i se trimită dela Iași
tablourile nu erau la minister. La 28 Sep-
tembrie tablourile tot nu veniseră la minis-
ter. Iar funcționarii vinovați, agenții și per-
ceptorul șef, căroră li se ceruse tablourile
sub pedeapsa destituirii, sunt și azi în slujbă.
Că nu e vinovat numai funcționarul care n'a
întocmit tablourile. Sunt vinovați și șefii lui
erarhici, cari nu au supravegheat îndeplini-
rea ordinului ministerului. Și mai e vinovat
și ministerul, fiindcă lasă să i se calce ordi-
nele.

Dacă funcționarul răspunzător ar fi fost
destituit la 29 August, la 30 tablourile ar fi
fost la minister.

Culmea e, însă, că după 45 de zile, mi-
nisterul mai întreabă: cine e vinovat?

Nici o mirare dacă până la urmă vina o
să fie tot a negustorilor, cari au plătit mai
mult de cât se cuvenea.

g. h.

„Szövetkezetet a mezőgazdaságban és szindikátust az iparban”

„Nekünk elsősorban mégis csak a román elem megerősödésére kell törekednünk”. —
Mindenki egyenjogu az országban, de . . . — Tíz éves kormányzás alatt akarja megva-
lósítani a nemzeti parasztpárt szövetkezeti és szindikalista programját.

Hogyan nyilatkozott a „parasztállam”-ról Ion Mihalache, a nemzeti-parasztpárt elnöke

Ion Mihalache topoloveni tanítóból lett pa-
rasztínges pártelnök mindig érdekes alakja volt
a román politikai életnek. Volt benne valami meg-
nem alkuvás, valami politikátlan szókimondás,

valami eltérés a csúrés-ssavarástól és most, ami-
kor az újságíró ceruzával és noteszszel a kezében
összekeverül vele, ösztönösen is meg kell éreznie,
hogy Ion Mihalache hisz is abban, amit mond.

Mi az a parasztállam?

Elhangzik az első kérdés. A válasz határo-
zott, kimerítő és pontos. Olyan ember mondja,
akinek előre kidolgozott programja van. Egysé-
gesen átgondolt új program, amelynek az alap-
gondolata a szocializmus eszméjében fogamzott,
de a vezérmotivumon kívül a megoldásokban né-
hol egészen egyéni hangszereles.

— Parasztállamot akarunk, amely a dolgozó
tömegek állama. Az új társadalmi berendezkedés
egyetlen reális értékeként a termelő munkát is-
merheti csak el és mi ezt a munkát akarjuk meg-
szervezni.

— A mai Románia lakosságának nyolcvan
százaléka mezőgazdasági termeléssel foglalkozik
és így egészen természetes, hogy a termelő munka
megszervezésénél a hangsúly a mezőgazdasági
termelés szervezetségén kell legyen. Ez az alap
es erre az alapra kell felépülni Románia új állami
berendezésének.

— Az a program, amelyet a nemzeti-paraszt-
párt vezetőségének a megbízásából én dolgoztam
ki.

*a mezőgazdasági termelés megszervezési
bázisul a szövetkezeti rendszert építi ki.*

Ezek részint termelési, részint fogyasztási szö-
vetkezetek, amelyeknek a megszervezésénél a ter-
melési tényezők közül a közvetítő tőkét teljesen
ki akarjuk kapcsolni. A termelő tömegek teljes
egészeben a maguk részére kell megtartsák az

általuk termelt javak hasznát, anélkül, hogy olya-
nokat gazdagítanának, kik munkával nem vesz-
nek részt a termelés folyamatában.

— Ahogyan az állami élet alapjának a csa-
ládót veszik, úgy a mezőgazdaságból élő Románia
gazdasági alapja a szövetkezet kell legyen, még-
pedig

*olyan szövetkezet, amelynek tagjai a mező-
gazdasági termelés munkásai, a parasztek
lesznek.*

Ennél az elgondolásnál azonban nem szabad fi-
gyelmen kívül hagyni, hogy a mi parasztunknak
még távolról sincs meg sem a gazdasági önállósá-
ga, sem pedig a gazdasági életéhez szükséges kezde-
ményező ereje. Ameddig ez a felvilágosítás mun-
kája révén kialakul, támaszra, gyámra van szük-
ségsé és éppen ez az a feladat, amely végeredmény-
képen az államra hárul, amely a maga tőkéjével
és szervező erejével a szövetkezetekbe tömörült
parasztság segítségére kell siessen.

— Szerintem az az egyetlen módja annak,
hogy a romániai parasztság életszínvonala ma-
gasabbra emelkedjen. Ki kell vezetni ezt a tö-
meget abból a sötétegből, amelyben azt tudato-
san tartja a mai rendszer. Meg kell tanulniok
azt, hogy a munkának gyümölcse van és azt tu-
dással és szakértelemmel hasznosítani lehet.

*A román állam nemzeti ideálja a jólétben élő
paraszt.*

„A kapitalizmus nem tűnik el egyik napról a másikra” . . .

— A munkát azonban nemcsak a mezőgaz-
daságban, hanem más termelési területen is meg-
akarjuk szervezni és erre a szervezésre vonatkozó
program a legrövidebben talán a következő mon-
datban sűrűsíthető össze:

„Szövetkezet a mezőgazdaságban és szindi-
kátus az iparban”

Itt egy közbevetett kérdés következik, amely
egy néhány másodpercre megállítja Mihalache
Ion nyilatkozatát.

— Lehet ezt úgy is megformulálni, hogy
szindikalizmus?

Mihalache a szemembe néz és úgy gondol-
kozik. Mind a ketten pontosan azt érezzük, mint-

ha két ember valami szédületes mélység felett, amely csak törékeny rúzával van lefedve, találkozik. Egyetlen merészebb lépés és talán együtt zuhannak lefelé. Egy pár pillanatos szünet és, amely feszült várakozásban telik el. Azután egy bravuros balanszírozás a politikai borotvaélen.

— Nem tépelődöm azavakon, vagy kifejezéseken. Én a lányegyet mondom csak el és látom, azt megértette.

Azután még egy pillanatnyi gondolkodás, szemöldökráncolás és enyhítésül ennyi:

— A kapitalizmus különben sem tűnik el a gazdasági életből egyik napról a másikra. Az elmúlása olyan mint a lassu halál.

Akiknek létalapjuk a hanyatlóban levő kapitalista rendszerhez fűződik.

— Mindenkit teljesen egyenjogúnak ismerek el ebben az országban, ha produktív munkát folytat. A világháborút követő béke kötelezettségeket ró ránk abban a tekintetben, hogy megnagyobodott országunkban otthon találjanak azok, akik itt éltek az elmúlt osztrák-magyar uralom idején. Módot kell viszont találnunk arra, hogy kiséperjük innen azokat az idegen bevándorlókat, akik a világháború befejezése után jöttek be az országba, mert ezeknek eltartására nem vagyunk kötelezhetők.

— Nem jelenti azonban az egyenjogúság azt is, hogy az állam részéről mindenki egyenlő támogatást is igényelhet. Nekünk elsősorban mégis csak a román elem megerősödésére kell törekednünk, mert ezt így kívánja a méltányosság is. Azokat, akik ma itt kisebbségi sorsban élnek, eléggé támogatta annak idején a régi magyar rezsim, amely viszont nem törődött az itteni románok életlehetőségeivel. Nem szabad egyforma terhet rakni két olyan lóra, amely közül az egyik hosszú ideig az istállóban pihent és sabon él, a másik pedig igába fogva szüntelenül huzta a terhet. Először az elcsigázott, kihatott, fáradt lovat kell kellően feltáplálni, hogy a másikkal egyenlő kondícióban indulhasson a versenyre.

— Nem számíthatnak azonban kenyérre minden faji és vallási megkülönböztetés nélkül a nemzetiparasztpárt által újjászervezett parasztállamban azok, akik munkástömegeket zsákmányolnak ki és akiknek létalapjuk a hanyatlóban levő kapitalista rendszerhez fűződik.

— A nyilatkozatok elején körvonalozott mezőgazdasági szövetkezetek és ipari szindikátusok a termelés és fogyasztás rendjében nem tűrik meg az élelődi közvetítést, amely kizsákmányol és amely elvonja a termelő tömegek munkájának hasznát.

— Senki ne várjon a nemzeti-parasztpárt uralomra jövetelétől csodákat, mert a parasztállam megteremtésétől csodákat a másikkal lehetetlen. Tíz évi nyugodt kormányzásra van szükségünk ahhoz, hogy programunkat megvalósítsuk és a régi elrothadt rendszer helyébe új alapokra fektetett, világos szellemű állami szervezet épüljön.

Nem azért közzétük Mihalache fent regisztrált programját, mintha a magunk részéről annak célkitűzéseit elfogadnók. Nem érdekelten azonban, hogy egy olyan pártnak, amely bármelyik napon átveheti az ország kormányzását, miképpen vélekedik fontos, az ország gazdasági életére messze kiható jelentőségű kérdésekben az élők. Mert nem lehetetlen, hogy Ion Mihalache rövidesen miniszterelnök lesz, de lehetetlen, hogy a fent közzétett igen szépen hangzó gazdasági programot ebben a minőségében meg is valósítsa.

MI AZ, HOGY EGY KÖLTŐ?

Döcög és Pécög, akik jóbarátok, már régen nem látták egymást. Egy szép napon találkoznak és miután hosszasan elbeszélgettek, azt kérdezi Döcög:

— Na és mit csinál a fiad?
— A fiam? Hm, barátom, az egy költő.
— Mi az, hogy egy költő?
— Egy poéta. Rimket csinál.
— Rimket? Mi az, hogy rim?
— Ezt se tudod? Rim például az, amikor
Dyessmit ír:

„Az istállóba bemegyek
És megvakarok egy tehenet.”
— Ne mond. És ebből megél?

„Meg kell könnyíteni a román elem elhelyezkedését az iparban és kereskedelemben”...

Az Argus írja:

Meg kell könnyíteni a román elem elhelyezkedését iparban és kereskedelemben. A jól előkészített ifjuság alig várja, hogy az érvényesítési lehetőség megnyíljon előtte. Az országnak szintén érdeke, hogy munkás, szorgalmas, törekvő osztály vegye az ügyeket kezébe. Ez nem jelent straineek elleni gyűlöletet, sem azt nem jelenti, hogy különbséget teszünk állampolgárok között. A rendelkezést a közérdek indokolja. Az idegen állampolgárok román állampolgárokkal való helyettesítése állami érdek. A „nélkülözhetőség” idegenekre gondolunk, mert a nélkülözhetetlenekre továbbra is szükség van. A Bucuresti-i—Brasov-i utat, mely civilizáltabbá tette az ország jelenté-

„A kereskedelem forgalma manapság veszedelmesen fedezi a menedékhely fogalmát...”

Az Erdélyi Lapok írja:

A kereskedelem képesítéséhez kötése a közgazdasági kormánytevékenység legújabb szennációja. Mindenestre érdekes, hogy az a megrendszabályozás a hajdankorban általános rokonszenvnek örvendett, — ma viszont mindenkinek borsózik tőle a háta. És ez érthető is, ha fontolóra vesszük, miképp a „képesítéshez kötés” veszedelmesen hasonlít a „numerus clausus”-hoz, vagyis ahhoz a zárószámbhoz, mely a kereseti lehetőségeket vesztélyeztetli sok ember számára.

Szívesen elismerjük, hogy a „kereskedői diploma” a színvonal, a megbízhatóság, a szoliditás és a szak tudás emelésére kiválóan alkalmas. Amde az az érzésünk, hogy a mai idők ily — szante korszakalkotó — reformtervek végrehajtására a legtávolabbról sem alkalmasak.

A „kereskedelm” fogalma manapság veszedelmesen fedezi a „menedékhely” fogalmát. Százak és sokszázak — derékban kettétört sors szomorú viselői — keresik ott az „új élet” lehetőségeit Bizonyos, hogy ez egészségtelen állapot. Tulnépésedésre és egyéb bajokra vezetett. Amde a kenyérkérdés mindennél fontosabb. Maga az „anyaföld” már nem tudja eltartani étvágyas fiait. A közpályákról tömegesen szorulniuk le az emberek. A diploma csaknem hitvány papir. A gyáripar kálátastalan harcot folytat a képtelenül nehéz világpiaci viszonylatokkal. A kis- és kézműipar morzsaikon tengődik.

A lakosság tehát a kereskedelem felé kacsingat. Abban lát még némi ígéretet. Persze, ez is „optikai csalódás.” Ma már az áruforgalmazás keserves, sőt legtöbbszörre keserű kenyér. Ha ama bizonyos illetékes tényleg megkérdeznék az érdekeltséget, — igen szomorú információk birtokába jutnának.

És nem hiszünk, hogy akadna valaki, aki helyesebbé a „diplomás kereskedelem” hivatalos elgondolását.

Tegyük most hidegre ezt az időszerűtlen tervezetet. Fontosabb az ilyen reformnál, hogy a tömegeknek minél több megélhetési lehetőséget biztosítsunk. (— ob —)

UNCHIUL CU MOŞTENIREA.

— Ah dragă nepoate, simt cum mi se apropie sfârşitul.

— Las! unchiule, nu mai vorbi aşa ştiu eu că spui ca să-mi faci mie plăcere.

Az adóban befizetett többletösszeg visszatérítése.

Számos esetben megtörtént, hogy az adófizető készpénzben, vagy adóbanban többlet fizetett be, mint amennyit adója kitett. Mivel ezt a többletfizetést később kivetendő adók fizetésére nem lehet felhasználni, a pénzügyminiszter elrendelte az összegek visszatérítését.

A visszafizetés a másodlagos belföldi kölcsön kötvényvel történik. A pénzügyminiszterium utasította a pénzügyigazgatóságokat, állapítsák meg, hogy ki teljesített többletfizetést és ezek az adófizetők azután felszólítást kapnak, hogy a visszafizetés érdekében nyújtsák be kérvényeiket.

keny részét, idegenek építették. A telefonszolgálatot szintén idegenek szervezték meg. Vannak idegenek, akik gazdagították az országot. Most is alkalom mutatkozik arra, hogy idegen tőkét vegyünk igénybe. Ha komoly a cél a oly vállalkozásról van szó, melynek keretében száz és száz román elhelyezést nyerhet, ki állhat utjába az idegeneknek? Divatba jött, hogy támadjuk a petróleumvállalatokat. Ha alkalmunk volna, hogy helyettesítsük tőkéjüket, külföldi összeköttetéseiket, a technikai tudásukat, akkor üzzük ki őket Ellenészetben csak egyéni célt szolgál a rágalmozó magánérdek. Nem lehet elűzni azokat, akik dolgoznak s kellően vannak felkészülve.

ROZA NAGYSAD TEVED.

A helybeli izraelita nőegylet bálján a fiatal Kohn a Grün öreg lányával táncol. Tánc közben azt mondja a leány:

— Kohn ur, levethetné már azt a piszkos kesztyűt.

Kohn fölényesen mondja:

— Róza nagysád téved. Az már a kezem ...

Uj rendszert vezet be november 1-től a CFR az áruszállításoknál.

November elsején a CFR fontos változtatásokat léptet életbe az áruszállításokra vonatkozóan.

Az új rendszer értelmében nyitott vagonokban csak a következő cikkeket szabad a jövőben szállítani: enygyártási célokra nyersbőröket, ceontokat, sózatlan nyersbőröket, valamint olyan tárgyakat, amelyeket a szabályzat értelmében csak nyitott vagonokban lehet szállítani, mint aszfaltot, autókat és teherautókat, trágyát, kivéve a műtrágyát, vasat, vasércet, acélt, vasrudakat, tűzfát és általában faárut, répát, olajokat 300 kilogrammnál nehezebb hordókban és üvegcserepekben.

Az áruszállítási tarifa 30. paragrafusában felsorolt cikkeket a feladó kérésére lehet fedett vagonokban is szállítani, feltéve, ha megfizeti a tizazálekos fuvardíj-többletet és a fedett vagonokban való szállításra a CFR vezérigazgatósága engedélyt ad.

Szénát és szalmát zárt vagonokban csak akkor lehet szállítani, ha az intézkedések csak a belföldi áruszállításra vonatkoznak.

REMEK PARTI.

Pécög találkozik az uccán Döcöggel és azt mondja neki:

— Gratulálok, hallom hogy megnősültél.

— Igen, — feleli Döcög — és még hozzá a parti remek.

— Pénzt kaptál?

— Azt nem.

— Akkor biztosan szép a feleséged.

— Sőt, csunya és öreg.

— Nem értem, — csodálkozik Pécög — en neked egy remek párti?

— Frászt nekem, — feleli dühösen Döcög, — neki!

Nyolc hónap a brasovi munkabíróság tevékenységéből.

A brasovi munkabíróság most tette közzé az 1935. év elmúlt 8 hónapja alatt kifejtett működésére vonatkozó kimutatását. A kimutatásból kiviláglik, hogy januártól augusztus hó végéig a munkabíróság 249 peres esetben tárgyalta és 142 ízben a munkások javára döntött.

Ebben az évben a jogtalanul elbocsátott vagy a törvény által előírt munkaidőn felül dolgoztatott munkások részére több mint háromnegyedmilliót ítél meg a munkabíróság.

A munkakamara által a vasárnap dolgoztató vagy más a munkatörvénybe ütköző cselekményt elkövető munkaadók ellen indított 273 perben 157 esetben ítélte el a munkaadókat és 116 esetben mentette fel őket a kihágás alól.

De ce s'a scumpit viaţa

Cauza principală: Noul regim de comerţ exterior.

De Dr. B. Romaşcanu.

Într'un reportaj precedent, am arătat că, scumpirea articolelor de primă necesitate şi, în special, a celor importate, este o urmare firească a sistemului de taxe şi impozite excesive, cum şi, în principal, a introducerii noului regim al schimbului cu străinătatea.

TAXA DE 44 LA SUTĂ

Aplicarea taxei de 44 la sută asupra valoarei importului a fost o măsură nefericită care, îndată ce a fost anunţată, a dus la o majorare de preţ a tuturor articolelor. Ascensiunea preţurilor nu s'a efectuat brusc, dar ea a evoluat neîntrerupt, ca o consecinţă a comprimării importului. Desigur, că se conta pe o augmentare masivă a stocului de devize necesare plăţilor externe, fără însă să se ţie seamă că, o taxă atât de exagerată asupra importului, poate să aibe un rezultat contrar, înfrânând orice posibilitate de import.

Prin urmare, au intrat foarte puţine devize, iar importul a fost atât de redus, încât periclitază situaţia multor întreprinderi industriale. Subliniem că, taxa de 44 la sută n'a putut înăltura creşterea simţitoare a preţurilor.

Precum am mai arătat, produsele textile au suportat cea mai accentuată ridicare de preţuri. Comparând preţurile produselor textile înregistrate în Iulie 1935 faţă de Iulie 1934, se constată următoarele procente de majorare: America indigenă s'a ridicat cu aproximativ 38 la sută, stofele indigene cu 43 la sută, stofele străine cu 70 la sută, şifonul francez cu 25 la sută, schroilul cu 35 la sută, stamba indigenă cu 19 la sută, pânza de cearcafură cu 61,5 la sută şi poplinul englezesc de cămăşi cu 31 la sută.

La articolele coloniale, prima de 44 la sută a contribuit, deasemeni, la majorarea preţurilor, cari, după fermitatea lor din Februarie, rămăseseră aproape staţionare. Caracteristica acestei situaţii o reprezintă preţurile orezului care, în Ianuarie 1935 era de 15—16 lei pentru orezul Rangoon, în Iunie 17 lei, iar după aplicarea regimului s'a ridicat uşor şi astăzi, din cauza dificultăţilor de import, preţul a ajuns la 19 lei, cu tendinţă accentuată de creştere.

CONSECINŢE DE ORDIN SOCIAL

Această situaţie creată comerţului prin regimul primelor are, însă, o gravă consecinţă de ordin social, anume: scăderea standardului de viaţă a populaţiei care nu-şi mai poate procura, în cantităţi suficiente, articolele de primă necesitate. E interesant de arătat că tocmai materiile prime, bumbacul, lâna, cafeaua, înregistră scăderi în târgurile mondiale, în timp ce, la noi, datorită greutăţilor de import, aceste materii industrializate suportă urcări prea mari în raport cu preţul lor de cost. Pentru orientare reproducem următoarele numere indicatoare comparative:

	31 Dec. 932	31 Dec. 933	20 Sept. 935
Bumbac	80,16	87,06	8422
Lână	105,80	172,88	134,76
Cafea	135,14	96,92	65,55

LIPSA DE PREVEDERE

Este drept că, preţurile altor materii prime s'au urcat pe pieţele mondiale, însă, repercusiunea acestei urcări asupra produselor finite aferente din piaţa românească ar fi fost naturală.

Valul de scumpete de 44 la sută era de aşteptat, deşi autorii noului regim contau pe o redresare a situaţiei valutare, fără vreo influenţă asupra evoluţiei preţurilor. Ei justificau această speranţă pe faptul că, unii importatori îşi procurau valută din Bursa Neagră plătind cursuri de speculă. De fapt, majoritatea comercianţilor cereau devize pe calea normală şi legală.

O exemplificare a stărei de lucruri creată prin taxa de 44 la sută, constituie faptul că, până la introducerea noului regim, pentru mărfurile importate din Germania, se plătea o primă de

„Nem a sütők, hanem az illetékek sorozata drágítja a kenyeret“...

Takács István aradi sütőmester nyilatkozata „Az Iparos“ drágasági ankétján arról, hogy miért drága a kenyér és miért szegényedik ennek ellenére is a sütőiparos társadalom.

Nem elérhetően álmom az olcsó kenyér...

Az árak emelkedéséről szóló cikksorozatunkat néhány héttel ezelőtt történelmi visszapillantással vezettük be. Egy régi eseményt idéztünk, a mely XIV. Lajos idejében játszódott le. Az árak akkoriban is emelkedtek és a lakosság elkeseredése elsősorban a sütőmesterek ellen irányult, őket vádolta az élet megdrágításával, holott a sütőmesterek — ugyanugy, mint most — akaratukon kívül emelték a kenyér árát.

A kenyér áremelkedésének kérdése ismét időszerű. Bucureştiben a sütőmesterek küldöttségileg kértek engedélyt arra, hogy a kenyér árát emelhessék. A laikus közönség körében természetesen ismét a sütőmestereket okolják árdrágításáért, holott a sütőipar valóban rajta kívül álló körülmények és valósággal létérdekük készítette arra, hogy az árak emeléséhez folyamodjanak.

Melyek ezek a körülmények? Milyen okok játszanak közre, hogy — bár agrárállamban élünk — a kenyér nálunk mégis drága?

Ezekre a kérdésekre adja meg az alábbiakban a választ Takács István aradi sütőmester:

— Érthetően merül fel a kérdés, hogy miképpen történhetik meg, hogy bár a buza ára 350 lej, a kenyeret a fogyasztó mégis 7 lejes áron kapja. A válasz pedig egyszerű: minden kilogram lisztet másfél lej különbözöt illeték terhel. Ha ezeket az illetékeket — és főképen a 90 banis buzaértékesítési illetéket — nem léptetik életbe, akkor

az új búzának a piacon való megjelenésekor a sütőmesterek leszállíthaták volna a kenyér árát és a kenyeret öt lejért árulhatták volna. Az említett illetékeket a malmok fizetik, de azok végtermékben a sütőmesterre és a fogyasztóra hárulnak át.

— Szem előtt kell tartanunk azt is, hogy az élesztőkartell működése következtében az élesztő ára valósággal fantasztikus magasságot ért el. Ezelőtt, amikor az élesztő gyártásához használt termények ára drágább volt, mint ma, az élesztőt 27 lejért árulták. Erről az árról emelkedett fel 74 lejre. Nemrégiben ugyan, amikor a kartellből az egyik cernăuţi gyár kivált, az élesztő olcsóbb lett, de később, amikor ez a gyár visszalépett a kartellbe, ismét életbe léptették a régi, magas árát.

— A kenyér árát nagymértékben megdrágítja az is, hogy a kenyér 80 százaléka nem a sütőmester, hanem a viszonteladó kereskedő útján jut el a fogyasztóhoz. A kereskedő egy lejes jutalékot kap a kenyér kilogrammjá után és ezt az egy lejt természetesen bele kell kalkulálni a kenyér árába. Ez a probléma különben az aradi kongresszuson is felmerült és akkor számos felszólalás hangzott el amellett, hogy a jövőben csak a sütőmester árulhasson kenyeret. Ennek megvalósítása azonban csak a sütőiparossággal szoros összetartása és szolidaritása esetén képzelhető el.

„Nyolcezer lejjel tartozik nekem az egészségügyi minisztérium“.

EPOCA: (dr. Alex. Manolescu írja):

Nyolcezer lejjel tartozik nekem az egészségügyi minisztérium napidíj és kiadás címén tíz év óta. A kincstár kamatot szed azoktól, akik neki nem fizetnek s ugyanakkor következőként fizet nekem: Levon 8 százalékot, tehát 160 lejt adó címén s további 240 lejt azért, amit „supra cota“nak neveznek. A fennmaradó 7500 lejt hivatalból a belső-kölcsön második részletének kötvényével fizeti ki, ami után a jövő év május havától évi 8 és fél százalékot fog fizetni. Öreg ember vagyok, nem tudom, mit fogok ezzel a 131 lejjel kezdeni. Elmegyek majd a többi nyugdíjas társammal a tulvilágra, hol az sem fog fájni, hogy nem fizeték ki a törvényes temetési költséget. Sokkal helyesebb volna az érdekelteket követeléseik teljes elengedésére felkérni. Sokan vagyunk, akik ezt szívesebben megtennénk.

DÖNTŐ TÖBBSÉG

Pöcög bemegy a kávéháza és kávért rendel kaláccsal. Felháborodva konstatálja, hogy a kalácsban egy légy van.

— Hé, pincér, — kiáltja, — küldje ide a főnököt!

Az elősiető kávésnak megmutatja a kalácsot, aki azt ide-oda forgatja, aztán így szól:

— Tényleg egy légy, de bocsánatot kérek, a többség mégis mazsola.

„A bolsevizmus a legnagyobb veszély“...

A Porunca Vremii írja:

A bolsevizmus a legnagyobb veszély, mely Európát fenyegeti. Mindaz, ami Genfben, Párisban, Londonban történik, nem egyéb, mint Moszkva munkája. Oroszország nem azért fegyverkezett fel olyan nagy mértékben, hogy belső nyugalmát biztosítsa, vagy ellenségekkel szemben védje magát. Nem mondott le Európa bolsevizálásáról s ma is a Lenin által kijelölt világforradalom a célja. Egyedül az olasz fascizmus és a német hitlerizmus áll útjában. — Érthető tehát, hogy miért támadnak ebben az irányban. Az a cél, hogy elpusztítsák a nemzeti alapon felépült Itáliát és Németországot. A dolog azonban nem megy olyan könnyen, amint ezt Litvinov kitűnő párisi és londoni összeköttetései folytán gondolja. A terv azonban kész. Először végezni Itáliával, aztán új utra térni egy elszigetelt Németországgal és a félig bolsevizált Európával. Nézzünk csak a dolgok mélyére. Midőn Mussolini legelőször felvetette Abesszinia elfoglalásának kérdését, ezt sem Páris, sem London nem kifogásolták. Amikor aztán kivitelre került a sor a nem volt más visszalépés anélkül, hogy ez a fascizmusba vetett hitet tönkre tette volna, megváltozott a jóakarát. Moszkva befolyására ma már Európa kétharmada kiált Genfben segítségért. Litvinov megtorlást sürget Londonban, elfelejti azonban, hogy a függetlenségre vágyó Egyiptom és India csak angol beavatkozásra vár, hogy aztán elindítsa a forradalmat. Meglátjuk, hogy ebben a helyzetben, mi vár Romániára.

O SITUAŢIE INCURCĂTĂ

Odatá cu instaurarea regimului primelor s'au ivit greutăţi considerabile din pricină că dispoziţiunile acestui regim nu erau în concordanţă cu convenţiile în vigoare cu diverse state, unele de dată recentă, încheiate după multe negocieri. În felul acesta s'a creat o situaţie care nici până în prezent nu este lămurită.

Introducerea sistemului de compensaţii este cea mai bună dovadă a insuficienţei regimului, care, departe de a da rezultatul dorit, a dat naştere la dificultăţi în relaţiile noastre cu străinătatea şi a scumpit viaţa într-o măsură accentuată.

compensaţie de 3-4 la sută, primă care a fost majorată prin dispoziţiunile noi de 11 ori. Mărfurile au trebuit, aşă dar, să fie scumpite, cu sau fără voia făuritorilor sistemului primelor asupra importului.

Proba evidentă este că după aplicarea acestor taxe, importatorii de materii colorante au început să factureze comenziile cu 44 la sută peste preţul obişnuit. Notăm că, industria textilă utilizează cantităţi însemnate de anilină de provenienţă germană.

Fără îndoială că şi importul din alte ţări a suportat efectele acestui regim, producând pagube economiei ţării.

Jogesetek a kisipar köréből

Felmentette a büntetőbíró- ság az alkalmazottat, mégis azonnali hatállyal elbocsá- tották

A büntetőjogi felelősség nem volt ugyan megállapítható, de megállapították, hogy az alkalmazottat vétkes mulasztás terheli, tehát nincs joga kártérítési kereset megindítására.

As aradi munkabíróság 280—1935. szám alatt hozott elvi döntvénye.

A Discom cég egyik alkalmazottja, aki az áruk szétosztása és az általa szétosztott áru után járó összegek beinkasszálása körül kapott beosztást, felmondási időre járó kártérítési összegért peres eljárást indított a vállalat ellen.

Keresetében előadta, hogy a cég áruait autón szállította a viszonteladókhoz. Míg ő az autón ült, azt hivatásos gépkocsivezető vezette. Az áruszállító autót ajtó automatikus zárkészkészülékkel voltak felszerelve. Ezt a zárkészkészítőt ő az egyes cégek kiszolgálása alkalmával személyesen nyitotta ki. A beinkasszált összegeket egy e célra szolgáló széfben helyezte el, míg a befolyt papírpénzt aktatáskájában tartotta.

Egy alkalommal, — mondja tovább felperes alkalmazott beadványában, — menetközben az áruszállító gépkocsit defekt érte, amely miatt annak belsejéből a ládákat ki kellett emelni. Munka közben a beinkasszált papírpénzt tartalmazó aktatáskáját a gépkocsi lépcsőjére helyezte. Ez a lépcső arra szolgált, hogy a gépkocsi belsejében elhelyezett árukat a kirakodásnál könnyebben le lehessen terhelni. A defekt következtében a teherautó hátsó ajtaját, hogy a defekt javítását megkönnyítse, nem zárta be, az ajtó nyitva maradt és munka közben ellopták a lépcsőről a 121.000 lej tartalmazó aktatáskát.

A munkaadó vállalat az alkalmazott által fentiekben ismertetett tényállást valótlannak minősítve a fenti pénzüsszeg eltulajdonításával gyanúsította meg az alkalmazottat. Az ügyben megindult bünygyi vizsgálat kiderítette, hogy a defekt nem véletlen folytán állt elő, hanem azt valószínűleg az idézte föl, aki a lopást elkövette. A bünygyi vizsgálat mindössze ennyi eredményt produkált, mert a tettes nem került meg.

A fenti tényállás alapján a büntetőbíróság megállapította, hogy az inkasszáns nem bűnös a pénz eltulajdonításában és azt fel is mentette a vád alól.

A büntető bíróságnak erre a felmentő ítéletére támaszkodva nyújtotta be az elbocsátott alkalmazott a keresetet, amelyben a rögtöni hatállyal való felmondás következtében előállott kárait a munkaadó által való megtérítését kérte.

A munkaadó vállalat azon a címen, hogy az alkalmazott abban az esetben is vétkes mulasztást követett el, hogyha a lopásban nem is bűnös, mert gondatlanul járt el, a kereset elutasítását kérte. Annak ellenére, — állapította meg a munkaadó jogi képviselője, — hogy az áruszállító autót állandó megfigyelésére szigorú utasítása volt, a gépet őrizetlenül hagyta és míg a soffőr a defektet javította, egy vevő kiszolgálása végett a teherautótól még el is távozott. A jelentős összeget tartalmazó aktatáskát, — folytatta tovább ténymegállapításait alperes munkavállalat, — az autó hátsó lépcsőjén olyan feltűnő és megközelíthető helyen helyezte el, hogy azt onnan bárki könnyen leemelhetné volna. Nem gondoskodott arról, hogy az autó önműködő zárkészkészülékét működésbe hozza, holott erre is szigorúan utasítása volt — és általában egész magatartása sorozatosan a számára kiadott utasítások semmibe vételét igazolja.

A bíróság felperes alkalmazott keresetét elutasította. Megállapított, hogy bár az alkalmazott a büntetőbírószági ítélet megállapítása szerint büntető jogilag nem felelős a lopásért, el-

Elutasították jogos és indokolt felebbezését, mert nem tüntette fel abban választott lakását

Egy öngyújtó-ügy szomorú fejleményével.

Bírószági eljárásoknál igen sokszor a lényeg is jogi formáságokon mulik.

Roman Ioan Barsau községbeli kovácmester-nél egy napon megjelentek a monopól emberei és öngyújtó után kutattak. Felforgatták az egész műhelyt, míg a fészterben az ócskavasak között két rozoga, rozsdás, öngyújtóra akadtak. A két öngyújtót elkobozták, jegyzőkönyvet vettek fel, melyben feltüntették, hogy az egyik használható állapotban van, míg a másik teljesen használhatatlan. Egyben mindjárt 5000 lej pénzbírságot róttak ki.

Roman Ioan a pénzbírságot azzal felebbezte meg a devai járásbíróshoz, hogy a műhely nem az övé, hanem a fiáé és nem fizethet bírságot azért, amit a fia műhelyében találnak.

A devai járásbíróság helyt adott Roman felebbezésének és törölte a monopól által kirótt öt-ezer lej bírságot.

A monopól felebbezése folytán az ügy a devai törvényszék elé került, amely helyt adott a monopól felebbezésének és az 5000 lejes bírságot fenntartotta. Ítéletét azzal indokolta, hogy Roman Ioan barsau lakos felebbezésének benyújtása alkalmával nem tüntette fel választott lakhelyét, mert a községi illetőségi hely megnevezésén kívül a törvényszék székhelyén választott lakhelyet is fel kell tüntetni az ilyen felebbezésekben.

A CICUSKA MEG LESZ ELÉGEDVE.

Havranek ur, aki nagyon spórolós ember, bécsi szelétet rendel egy vendéglőben. Mivel nagyon nagy adagot kapott és nem tudja megenni, szeretné a maradékot haza vinni vacsorára.

De röstelli a dolgot s ezért így szól a pincérhez:

— Legyet szives, csomagolja be ezt a kis húst, haza akarom vinni a macskámnak.

A pincér elviszi a húst, rövid idő múlva visszahoz egy csomagot és udvariasan mondja:

— Azt hiszem, a cicuska meg lesz elégedve. Hozzácsomagoltam neki egy döglött egeret is.

★

PATRONII BUNI.

— Asta este servitoarea cea nouă

— Da, a venit asi dminea.

— Sa cautam s'o tinem cat mai mult.

— Nici o grija dragă, până mâine nici nu are tren.

★

NŐORVOSNAL.

Egy csinos parasztemenecske elmegy a nőorvoshoz. Elmondja a baját, mire a nőorvos rászól, hogy vetkőzzék le. Az aszony levethet.

— Na most fekdőjön le ide.

— Nem fekszem.

— Fekdőjön le, megvizsgálom.

— Nem fekszem.

— Az istenért, na, fekdőjön le, nem csókolom meg.

A menyecske lehajtja a fejét és csendes megadással mondja:

— Dehogynem

Emléksorok a haldokló mellény készülő fejfájára

Haldoklik a mellény, mert egyre kevesebben viselik. Héj, hol van az az idő, amikor uriember nem volt elképzelhető színes, elegáns mellény nélkül. Bizony, hordták a mellényt nemcsak télen, hanem nyáron is. Akkor még jó módban élt a világ. Nem sajnálták az emberek a pénzt a szövetért, amely a mellényhez volt szükséges. Akkoriban mondogatták a gazdag emberek: annyi a pénzünk hogy a mellénysebbükkel kifizethetnek bárkit.

Ma már nem jut a mellénysebb részére sem arany, se bankó, még aprópénz sem. Minek akkor a mellény? Akinek még van régi ruhájához mellénye, azt arra használja fel, hogy belőle kifoltotassa nadrágján az ülés által kikopott részt. Mert aki adósságra veri magát és új ruhát csináltat, legalább a mellény árát igyekszik megtakarítani.

De nem hordják a mellényt olyan emberek sem, akiket a mostoha körülmények nem készítenek erre. Például mellény nélkül jár a walsi herceg is. Nála ez nem spórolásból történik, hanem azért, mert sokkal kényelmesebb mellény nélkül ruházkodni, amely mint szorító páncél nehezedik ránk.

Mangold Béla Kolos, a férfidivat ismert diktátora, különben szintén azt hangoztatja, hogy a mellény kihalóban van. A mellénynélküli viselet szerinte elegánsabb is. Mindegyre kevesebben hordanak mellényt, végül már senkinek se lesz mellénye. Unokáink pedig majd csak a múzeumokban láthatják a mellényt, amely hajdanában nagypapink ruházatához tartozott.

járása ennek ellenére kimeríti a munkajogi törvény 74-ik szakaszában meghatározott vétkes eljárás fogalmát és így keresete alaptalannak volt minősítendő.

Nem az egyes gépek lőereje után külön-külön, hanem a vállalat valamennyi motori- kus gépei utáni összesített lőerőszám alapján róják ki az energia-illetékeket

As ulfovi tábla III. szekerőjének 397—1935. számú elvi döntvénye.

A Belgo-Romana petróleumvállalat szondánál három motor állott működésben, amelyek összesen 85 lőerőt tettek ki. Az energiáról szóló törvény alapján működő elsőfoku kivető bizottság a három gép lőerejét összegezte és ezen az alapon vetette ki a törvény szerint járó illetéket.

A határozat ellen a vállalat az ipari és kereskedelmi miniszter mellett működő felebbezési bizottsághoz felebbezett, előadva, hogy a kivető bizottság helytelenül járt el. Nem állapította meg, hogy az egyes gépek lőerő-mennyisége olyan cse-

kély, hogy azok mentesülnek a taxa fizetése alól, hanem a három gép lőerőmennyiségének összege-zése után állapította meg az előírt illetéket.

A petróleumtársaság azt vitatta a felebbezésben, hogy ez a kumulatív (összesített) kivetés ellentétben áll a törvény rendelkezéseivel és ennek alapján kérte a kivetés megsemmisítését és egyben annak elvi kimondását is, hogy a gépeket egyenként véve számításba, a társaság mentesül az energia-illetékek fizetése alól.

A felebbezési bizottság a kérelmet elutasította, mire a társaság a határozat ellen törvénysértés címén az illetékes királyi táblához felülvizsgálattal élt.

Felülvizsgálati kérelmében előadta a vállalat, hogy a törvény 58-ik szakaszát az illeték-kivető bizottság tévesen alkalmazta, mert az nem engedi meg a kivetésnek fent ismertetett és az alábbi fórumok által törvényszerűnek minősített összesített módját.

Az illetékes tábla a felülvizsgálati kérelmet szintén elutasította, elvi ítéletet hozva, hogy amennyiben egy ipari vállalatnál több motorikus erővel működő gép van használatban, úgy nem az egyes gépek lőereje, hanem az összes gépek lőerejének összegezett száma szerint állapítandó meg az energiatörvény értelmében kiowandó illeték.

Kész: KELE SANDOR dr.

Oroszország útja — a szabadkereskedelem

Moszkvából jelentik: A szovjet táviratiroda jelentése szerint a belkereskedelem népbiztossága alapvető intézkedésre határozta el magát, amelynek következtében az egész belföldi kereskedelmi politika teljesen megváltozik. A népbiztosság ugyanis elrendelte, hogy a jövőben az élelmiszereket és a napi szükségletre szolgáló cikkeket árusító üzletek saját számlára dolgozzanak. Minden üzlet saját hatáskörében intézi bevásárlásait és eladásait és az illetékes hatóságoknak csak a nyereség-vesztésszámlát kell bemutatnia. Jellemző, hogy a múlt évben, amikor a szabadkereskedelem tágabb teret nyert, a takarékbetétek emelkedése már 450 millió rubel volt. A helyzet a kenyérjegyek megszüntetése után tovább javult és az év első felében a betétek emelkedése majdnem elérte az 1934-es év teljes összegét, sőt vidéken a takarékbetétek a múlt évi emelkedés kétszeresére növekedtek.

„Amíg mi megakadályozzuk az ifjúság külföldi boldogulását” . . .

Az Excelsior írja:

A külföldi propaganda, például Magyarországon nemcsak előnyöket nyújt az országnak, de alkalmat ad egyes kiváló embereknek az érvényesülésre. Amíg mi lehetőségeink hiányában és a valósághoz való lehetőségeink megnehezítésével akarjuk az ifjúság külföldi boldogulását, a magyarok éppen az ellenkezőjét csinálják a legjobb és legszorgalmasabb elemeket küldik külföldre. Kiváló művészek, írók, intellektuális kerülnék így külföldre, akik bizalmat és csodálatot keltenek és ez nemcsak a kérdéses személyre nézve jelent előnyt, de magára az országra nézve is, mely kiküldte őket. Ime, egy példa. Az angol és amerikai sajtó egy Korda Sándor nevű filmrendezővel foglalkozik, kit valószínűleg Messiasnak tekintenek pénzügyi és művészi körökben. Arról a Kordáról van szó, ki „VIII. Henrik magánélete” címmel a csodálatos angol filmet elkészítette. Ez a szemléltetés, körülötte sohasem mulasztja el a világsajtó megjegyezni, hogy magyar, az angol filmgyártást valószínűleg forradalmasítja és szorosabb kapcsolatot teremti Európa és Hollywood között. Oly tervet készített, mely az angol filmgyártást amerikai színvonalra emeli három év alatt. Ime, egy példa, a tehetség segítségére és a külföldön való érvényesülés elősegítésére. S ezt a példát nekünk Magyarország szolgáltatta.

FURCSA KÉRDÉS.

Azt kérdezi az oktató tiszt a somogyi baktól:

— Miért mondjátok ti, somogyiak, mindenre, hogy „tudja a rosszabb?”

— Jelentem alásan, tudja a rosszabb . .

„Első dolog a nép panaszait megismerni”.

A Dimineaţa írja:

Az erdélyiek ereje a nép és a vezetők közötti összhangban állott. Így tudtak az aktív revolucióból a passzív revolucióba átmenni évszázadokon keresztül. Az okiráltságban 1907-ben történt felkelés alatt a falu népe és a faluk vezetői szintén együtt voltak. Első dolog tehát a nép panaszait megismerni. Megismerni a valóságot és felemelkedni a nélkülözhetetlen erkölcsi színvonalra. Nem szabad jobbra-balra tulozni és nem szabad karba tett kézzel állni. Az ország telve van szociális betegségekkel. Minél jobban szeretjük az elhagyottakat, annál nagyobb szolgálatot teszünk az államnak. Az okosan dolgozó intellektuális sok sebet begyógyíthat.

FINOM KIS HOTEL.

Cinque egy vidéki hotelben szállt meg. Az első éjszaka után oda hivatja a szállodást és durván rátdmáld.

— Hallja, itt a hálóba mögött egész éjszaka egy egész cingogott.

— Hát mit gondol, — fakad ki a szállodás, — telik nekem a maga rongyos hatvan lejjéből Jeritza Máriát szerződöttni?

Megindultak a tanácskozások a kisantantállamok közös vámterülete érdekében

A csehszlovák javaslat élénk ellenállásba ütközik a hazai nagyipari érdekeltségek részéről.

A kisantant Belgrádba összehívott gazdasági konferenciájának nagy szenzációja van: Csehszlovákia, ez par excellence ipari állam, amely eddigi parlamenti rezsimje alatt agrár-védelmi politikát folytatott s ezzel jóformán egyedül állt útjában a három szövetséges állam szorosabb gazdasági együttműködésének, most a közös vámterület megalakításának tervezetével lepte meg szövetségeseit. A cseh kormány terve, illetve javaslata az, hogy Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia között rombolják le a vámhatárokat és a három szövetséges állam termékei és áruai épen olyan akadálytalanul cserélődjenek három ország területén, mint a háború előtt Ausztria és Magyarország mindenféle áruja. A hadügy és a pénzügy közössége nem lenne meg a kisantant-államok között, ez lenne csak a különbség a régi monarchia államközössége és a kisantant-államok vámközössége között.

A cseh javaslat természetesen és érthetően nagy mértékben meglepte a másik két államot, hiszen

eddig *szlovákia* volt az, amely leginkább elzárkózott a román és jugoszláv mezőgazdaság termékeinek bevitelétől.

A külpolitikai rendszerváltozás-e, avagy a gazdasági válság, a pénzügyi bajok-e vagy egyéb — valószínűleg a nemzetközi helyzettel összefüggő — politikai okok, de bizonyára igen fontos szempontok arra késztették Csehszlovákia kormányát, hogy szövetségesei előtt felvesse a közös vámterület eszméjét.

A cseh elgondolást nem nehéz követni: Románia és Jugoszlávia agrár-termékei szabad utat nyernének ugyan Csehszlovákia és leírhatatlan konkurrenciát csinálnának a cseh mezőgazdasági terményeknek, de ezzel szemben

a cseh ipar termékeivel idegen államok nem konkurrálhatnának Románia és Jugoszlávia piacain.

A cseh ipari termelés óriási fellendülése bizonyára módot adna a prágai kormányban arra, hogy kártalanítsa a cseh gazdaságokat olajtával, vagy más módon a cseh agráriusok olyan termelési prémiumokat kaphatnának, amelyek kárpótol-

hatnák őket a román és a jugoszláv gabona versenyében, de

a cseh iparóklkek egyeduradalomra tehetnének azért az államszövetség mindhárom országában, egy sokkal nagyobb területű fögyasztó piacon, mint amilyen a régi monarchia volt.

Ha a cseh kormány nem töltötte volna el az időt a cseh mezőgazdasági termelés mesterséges fokozásával, hanem évekkel előbb felveti a vámunió eszméjét, a tervezet sokkal könnyebben megvalósítható lett volna. Az idők során azonban mi is, Jugoszlávia is igyekeztünk saját ipart fejleszteni, hogy magunk fedezhessük minél több ipari szükségletünket éppen azért, mert gabonánkat nehezen tudtuk külföldön értékesíteni.

Ma már nagyon jelentékeny iparnak jelentene halálos dőfést a cseh iparizáció konkurrencia rászabadtása szenge és még pénzügyi nehézségekkel küzdő iparral bíró országunkra.

Minden jel arra mutat, hogy a cseh tervvel szemben hasonló elgondolások és aggodalmak merültek fel kormány-körökben is, amelyek elhatározták, hogy a vámterület közösségére vonatkozó terv tárgyalására nem az eredetileg összeállított delegációt küldik Belgrádba a kisantant gazdasági konferenciájára, hanem kibővítik azt a román ipar két reprezentatív vezetőjével:

Theodorescu volt kereskedelmi miniszterrel, az Ugir elnökével és Popescu-Kertész szenátorral, a gyáriparosok szövetségének elnökével.

A belgrádi konferencia már meg is kezdődött, elhangzottak az üdvözlő beszédek, amelyekkel a tanácskozásokat megnyitották, de ezen túl az ülések nyilvánossága megszűnt és csak a konferencia végén adnak majd kommunikék a nyilvánosság számára a tanácskozásokon végzett munkáról. Hogy a kulisszák mögött mi történik a cseh javaslattal, ezt valószínűleg majd csak jóval később fogjuk megtudni — kivéve azt a nem várt esetet, hogy a delegátusok a vámterület közössége mellett foglalnak állást.

Bonyodalom a kikészítés céljából külföldre irányított áruk vámmentessége körül

Ismét egy csudabogár: A visszkivitel jogával egybekötött behozatalunk, illetőleg az import-jog fentartásával eszközölt kivitelnek kérdése két minisztérium vitájának központjába került. Normális időkben

a kikészítési eljárás

néven ismert árukivitel és behozatal nem volt különösebb problémája a vámeljárásnak, de a mai korlátozások idején, amikor minden vállalkozó boldog, ha a hivatalos út és a hivatalos költségek megtakarítása mellett hozhat be külföldi árut, ebből is probléma lett. A kikészítési eljárás abból áll, hogy a termékek vagy gyárosok külföldi feldolgozásra — kikészítésre — vám- és illetékmentesen vihetnek ki külföldre nyersanyagokat s azt félkész állapotban vámmentesen visszahozhatják. Kiküldenek például selyem-szalakat külföldi fonóakba és újra behozzák ugyanazt az árut selyemfonál alakjában. Vagy kivisznak kész selyem-szövetet fehérítés vagy festés céljából és teljesen kész állapotban visszahozzák ugyanazt. Ezt az eljárást azonban a mai nehéz és bonyolult időkben

több vállalat visszaélésekre használta fel; kivitt értéktelen dolgokat, hogy importálhasson értékes árut.

E tapasztalat hatása alatt a pénzügyminiszter egyszerűen beszüntette az importcélokra kivitt áruk exportálását.

A miniszteri rendelkezés azonban súlyo-

san érintette azokat az üzemekeket, amelyek nem visszaélések kedvéért, hanem valóban kikészítési célokra vitték ki árut, legnagyobb részt selyemszalakat, hogy azokat külföldön megfontassák és festve visszahozzák gyárakban leendő szövés céljából. A pénzügyminiszter rendeletében arra hivatkozott, hogy

a vámtörvény csak olyan áruk re-importját engedi meg, amelyek azonossága kétértelműen megállapítható.

Mint hogy a selyemfonalaknál ez nem vihető keresztül, újra-behozatal ellenében kért vámmentes kivitel nem engedélyezhető.

Alig lépett életbe a pénzügyminiszteri rendelet, jelentkezett az érdekelte gyárosoktól kívül a földművelésügyi miniszter is, aki közölte, hogy az államnak van selyemfonódaja, amelyet bebehadott, de a bérleti szerződésben a vállalkozóval szemben vállalta azt a kötelezettséget, hogy gondoskodni fog arról, hogy a selyemszalakat fonás és festés céljából az országból vámmentesen kiviheesse és akadálytalanul vissza is hozhassa. A minisztérium tehát a szerződésesség bűnébe esne, s saját vállalkozójával szemben, ha a pénzügyminiszteri rendelkezés illetve tilalom életben marad.

A pénzügyminiszter engedett, — de csak arra az időre függesztette fel a tilalmat, amíg a földművelésügyi miniszter szerződése életben van. Mielőtt az lejárt, a vámok csak olyan áruk kivitelét és ujrabehozatalát engedélyezik, amelyeknek azonossága kétértelműen megállapítható. A rendelkezés érinti a pipere-cikknek előállításával foglalkozó üzemekeket is, amelyek rizst visznek ki külföldre puderré leendő őrlés céljából.

Megint divatba jött a szakáll...

Bécsben, a borbélyok megállapítása szerint megint divatba jött és napról-napra hódít a császárszakáll. De hogy ez a legitimista irányzat érvényesülése a divatban, vagy pedig a szakállviselés divatjának érvényesülése a legitimista irányzatban, nem könnyű megállapítani. A szakáll hódító fölépése ugyanis nem szorítkozik az egyszeri császárvárosra. Nem is ott észlelhető a legerősebben. Ha talán világjelenségnek még mindig nem is mondható, az tény, hogy a legtöbb nyugati nagyvárosból a férfiábrázatok beretvével letartott területeinek csökkenését és a szakállültetvények állandó érvényesülését jelentik. Évtizedek óta épen az ellenkező irányzat érvényesült. A praktikum és higienia jelszavai alatt az erősebb nem szinte lázas buzgalommal feküdt neki, hogy szőrmentessé csiszolja az arcát és ezt a megjelenei formát a kulturáltság demonstrálásává avatta. A csupasz arc beretvált arc európaiasságot dokumentált sőt minden világrézsben a modernség diplomájának igényeivel lépett föl. És ezt az igényt nemzetek és nemzedékek ismerték el azáltal, hogy habozás nélkül áldozták neki az utolsó szőrszálig ősi férfidiszükét. Csodálatosképpen még német statisztikus se akadt, aki kiszámította volna, hány szál vagy legalább is hány kiló szakállal adózott a férfinenem ennek a ritusnak az utolsó negyven esztendő alatt. De hogy nagyon sokkal, az bizonyos. A helyzet már kezdett odafelé fejlődni, hogy pár évtized múlva nemcsak a szakállas nő, hanem a szakállas férfi is cirkuszi látványosság lesz, akinek a látásáért szívesen leszurkolja a husz fülér antrét a műpártoló község.

A haladás menete azonban kiszámíthatatlan. Miután évtizedek folyamán egyre jobban leszorult és minden jel szerint a teljes elenyészés végzetéhez közeledett, a szakáll váratlanul és meglepő módon egyszerre csak ellentámadásba ment át. És a különböző hadszínterekről érkező jelentések szerint sok frontszakaszon letagadhatatlan sikereket ért el. Ezeknek a kezdeti sikereknek komoly jövőt, megszilárdulást és fejlődést ígér az, hogy ott a legnagyobbak, ahol minden logikus feltevés a legkevésbé lehetőséget gondolt számukra. A szakállviselés megújodott divatjában ugyanis a hírek szerint — London vezet, ahol naponta egész légiók veszik magukra a borostás ábrázattal való megjelenés ódiáját abban a szilárd eltökéltségben, hogy még ezen az áron se állják útját a kitűző férfias dísz mielőbbi felfejlődésének.

Ez a felfejlődés a természet berendezése szerint bizonyos időt kíván. Nyilván ez az oka, hogy a végleges formáról Londonban döntés még nem történt. E döntést ott olyan erős és kialakult lojális hagyományok, mint Bécsben, nem determinálják. Mialatt péhai Ferencz József egy félszázados uralkodás szentesítő erejével diktálta és szilárdította meg a szakállviselés vonalait, Viktória királyné nem volt abban a helyzetben, hogy hűség-alávetésével ebben a terepen is példát mutasson. Rá kellett tehát szokniuk, hogy tisztán a maguk izlésére támaszkodjanak. Igaz, hogy azóta két kiváló uralkodójuk állt a maga példájával a szakáll mellé. De tény az is, hogy trónjuknak méltán körülrajongott várományosa nem ígéri e hagyomány folytonosságát.

A szakáll megint fölfelé ívelő karrierjét tehát politikai motívumok nem protegálják. Ki vagy mi protegálja tehát? Lehet-e gyakorlati vagy széptani motívumokra gondolni? Lehet. Először azért, mert ezt semmiféle tételes törvény vagy kormányrendelet nem tiltja. Ez is egyike azoknak az értékes területeknek, amelyeken a polgár szabadsága teljes birtokában van. Beretváltját a saját szakállával való vonatkozásban mindenki szabadon gyakorolhatja vagy helyezheti gyakorlaton kívül. Mint ahogy például sehol se szabályozza törvény azt, hogyha valakinek köldökéig érő szakálla van, ezt éjszakára a paplan fölé vagy a paplana alá helyezze. Ez a modern polgár örök időre kihívott, érinthetetlen jogai közé tartozik.

Ami pedig az egészségügyi és esztétikai szempontokat illeti, nincs ok se nyugtalanságra, se — megnyugvásra. Ahogy akadtak illetékesek, akik ezer okot tudtak felsorakoztatni az arc álmára beretváltságának nagyobb ajánlatossága mellett, ugyanígy akadnak fognak pont ilyen illetékesek,

Kielégítő döntéssel fejeződött be a gummiháborúság

A pénzügyminisztérium visszaállította a nyersgummi régi importvámját, de a gummibocskor készítésére alkalmas gummi vámjá a régi marad.

A gummigyárak és a vámvezérigazgatóság, illetve börgyárak harcában végre megtörtént a döntés, amely a gummigyárak javára dönt el. A pénzügyminiszter körrendeletben értesítette a vámhivatalokat, hogy a legfőbb vámbizottság véleményezése alapján megsemmisíti a szeptember 20-án, 186.735 szám alatt kiadott rendeletet és a jövőben a lapokban és lemezekben importált, sőt hengerelt nyomokkal rendelkező nyersgummit a vámtarifa 809-ik tétele szerint kell elvámolni.

A rendelet azonban ugyancsak megvédi a belföldi börgyárak és lábbeliipar érdekeit is. Utasítja ugyanis a vámhivatalokat, hogy miután a

809-ik vámtétel alá tartozó fehér kreppgummból cipőtalpat lehet készíteni, az ilyen küldemények elvámolásánál az árut meg kell fosztani ennek a felhasználási módnak a lehetőségétől. A vámtiszteviselők utasítást kaptak arra, hogy a kreppgummit vágják meg, vagy törjék össze, illetve az importőröket kötelezzék, hogy még a vámnál maguk végezzék el ezt a műveletet, nehogy a gummit cipőtalpkészítésre fel lehessen használni.

Ez a rendelet egyidejűleg hatálytalanítja az október negyedikén kiadott 205.476 számú körrendeletet is.

„A kávéházak nem közérdekű üzemek”...

A fenti elv miatt „nem esnek egyforma elbírálás alá az éttermi pincérek és a kávéházi pincérek”.

A semmitűzők érdekes elvi döntvénye a vendégipar két fajtájáról

A munkaviszonyból származó viszályok szabályozásáról szóló törvény rendelkezései szerint, ha munkaadók és munkások közötti viszályt a munkaügyi felügyelőség békés uton elintézni nem tudja, tartozik erről jegyzőkönyvet felvenni és azt a választott bírósághoz beterveztetni.

A választott bíróság a törvény 16-ik szakasza alapján mindkét félre kötelező és a közérdekű üzemekben a munkaszünetelést szigorúan tiltja.

A legfelsőbb semmitűzők III-ik ügyosztálya a bucuresti Corso kávéház és az itt alkalmazott pincérmunkások között felmerült viszály ügyében megállapította, hogy az ezen üzemből alkalmazott éthordó pincérek nem tekinthetők állandó éttermi

pincéreknek, tehát mint kávéházi segédmunkások szerepelhetnek csak.

Mivel a kávéházi jelleggel bíró helyiségek az éttermi kiszolgálást is csak mint mellékfoglalkozást üzik és ez a körülmény sem nem változtatja meg, sem nem befolyásolhatja a főfoglalkozást, az alkalmazott pincérek valamennyien a főfoglalkozás alapján bírálandók el. A munkaszünetelés elbírálásánál az éthordó pincérek csak mint kisegítők szerepeltek tehát, de megtartják kávéházi jellegüket.

E döntvényből világosan levonhatjuk a következtetést, hogy a kávéházak még akkor sem tekinthetők közérdekű üzemeknek, ha történetesen benne meleg ételeket is szolgálnak fel.

A vizsgáló inspektoroknak igazolniuk kell magukat a kereskedőknél és vállalatoknál.

Rendszerré vált, hogy lapügynök-szélhámosok megjelennek a kereskedelmi és iparvállalatoknál, kiadják magukat munkaügyi „inspektor”-nak és nagyszerű fellépésükkel szabálytalanságokat vizsgálnak, de a vizsgálat során felvett jegyzőkönyveket pénzért megsemmisítik.

A munkaügyi minisztérium, amelyhez sok ilyen panasz érkezett, úgy akarja ezeket a visszaéléseket megakadályozni, hogy 65197—1935. számú rendeletében felhívja a kereskedelmi és iparvállalatokat, hogy minden esetben kérjék a megjelent „inspektor”-tól a személyére szóló megbízatást.

Ha ilyen nem volna, azonnal jelenteni kell a rendőrségnek, csendőrségnek, míg ha a felmutatott megbízatás gyanús, fel kell jegyezni az irat számát, a kibocsátási hatóság nevét és jelenteni kell az észrevételt a munkaügyi kirendeltségnek.

CSAK AZ FAJ NEKI...

A kegyelmes ur egyik kivénült háztartási alkalmazottját beprotézálta egy afféle zöld házikóba. A minap véletlenül arra sétált, a hölgy észre vette, elébe ment és hálálkodva mondta:

— Köszönöm a kegyelmes ur szíves jóindulatát, csak az fájt, hogy még egyszer sem volt szerencsém.

akik ugyancsak ezer, sőt ezeregy okot fognak felsorakoztatni az ellenkezőre. Ahogy arról bebizonyították, hogy ugy artistikusabb, férfiasabb és higiénikusabb, erről is befogják bizonyítani, hogy ily artistikusabb, férfiasabb és higiénikusabb. Rengeteg szakállt fognak még hol megnövesztetni, hol tövig leberetválni, anélkül, hogy ezt a kérdést akár az egyik, akár a másik javára végérvényesen eldöntենék.

HOGYNE, PAPA...

Az öreg Csiperke elküldi a fiát egy külföldi egyetemre. Mikor a fiu utra készen áll, azt mondja neki:

— De ugye, gyakran írsz majd, fiam?

— Hogyne, papa — feleli a fiu, — de azért néha-néha magadtól is küldhetsz.

A boxer tartásához fegyverviselési engedély szükséges.

Langer Károly certesi lakosnál „névtelen” feljelentésre házkutatást tartottak s egy boxert találtak, amelyért a járásbíró 300 lej pénzbírságra ítélte, mert az ökölvas is fegyver s fegyverviselési engedélyt kell kérni tartására.

MEG VAGY TE BOLONDULVA?

A tengeren irtózatos vihar tör ki. Iceg és Biceg ijedten visszavonulnak a kabinjukba, ahol Iceg bámulva nézi, hogy Biceg öltözni kezd. Kifesti magát, bepuderezni az arcát, ruzset rak az ajkára és selyemkombinét vesz fel.

— Meg vagy te bolondulva? — kérdezi Iceg.

— Dehogynem én megbolondulva, — mondja Biceg. Hát nem hallod, hogy milyen nagy vihar van?

— Na és?

— Na és ha a hajó süllyedni kezd, akkor mindig azt kiáltják:

„Először a nők a csónakokba!”

Ami különben éppoly fölösleges is, mint egy divat protektorát vagy logikáját keresni. A divatnak nincs szüksége se protektorra, se logikára. Mint ahogy nincs szüksége szankciókra, hogy milliók engedelmesskedjenek annak, amit elrendel. A divat a maga szakállára dolgozik. Akár köldökig érőn viseli, akár sehogy se viseli.

Szólósi Zsigmond.

„Ha felkeressük valamelyik miniszteriumot“.

A Dimineaţa írja:

Ha felkeressük valamelyik miniszteriumot, nagy közönséget találunk a folyosókon, az udvarban, sőt még az utcán is körülötte. Olyan tünet az, amit nem lehet rendeletekkel megszüntetni, akármilyen szigorúak is a papírra tett rendelkezések. Nem sokkal előbb írta alá ismert rendeletét Tatarescu, melyben megtiltotta harmadik személyek közbenjárását a miniszteriumokban. Ha azonban belépünk valamelyik miniszter, vagy államtitkár előszobájába, meggyőződhetünk arról, hogy sem a kijárók, sem azok, akiknél ezek megfordulnak, nem törődnek ma már a miniszterelnök figyelemztetésével. A folyosókon nemcsak kijárók sétálnak. Vannak olyanok is, akik napokat, sokszor heteket töltenek itt el várakozással, míg kéréseiket elintézik. Menjünk csak el egy délelőtt a közoktatásiügyi miniszteriumba. Az a benyomásunk, hogy tanárok, tanítók, tanítónők elhagyják tömegesen katedráikat a előszobákban a miniszterium épületét. Mindegyiknek van valami oájsa. Egyik áthelyezést, másik előléptetést, kinevezést kér, ami mind törvény által van szabályozva. Elég volna tehát, ha részrehajlás nélkül alkalmaznák a törvényeket s nem vágya senki sürgetésre és közbenjárásra. Ebben az esetben mindenki nyugodtan várna otthon az elintézésre.

„A munkaügyi miniszterium Babelhez hasonló“ . . .

A Dimineaţa írja:

Az utóbbi időben nagy figyelemmel kísérik a munkaügyi miniszterium munkáját diplomáciai körökben. A különböző országok zászlócskáival ellátott gépkocsik egymásután állnak meg a miniszterium bejáratánál. Az a célja a látogatásoknak, hogy közbenjárjanak az idegeneket ellenőrző bizottságnál. Tízszáz sorsa felett döntenek, hogy az idegenek kiutasításával és a belföldi munkások elhelyezésével enyhítsenek a válságon. A munkaügyi miniszterium folyosóján többféle nyelven vitatkoznak. Az értesítéseket a most létesített információs-iroda adja, mely tul van halmozva munkával. A munkaügyi miniszter véget akar vetni a közbenjárásoknak. A jószándék azonban nem elég. Asszonyokat látunk gyermekekkel karjukon, kétségbeesett emberek csoportját, kik az utolsó szót várják sorsukra vonatkozóan. Törökök, görögök, amerikaiak, svédek, németek, magyarok, szerbek, bulgárok, kínaiak s nem egyszer feketék, minden fajtájú emberek nap-nap után, így aztán a munkaügyi miniszteriumhoz Babelhez hasonló. Lárma kezdődik mindeféle nyelven, tiltakozások, kétségbeesett veszekedések hangzanak, amit mind el lehetne kerülni, ha néhány tolmács volna a miniszteriumban.

NYILTTÉR.

Nem odáll érte felelősséget a szerk.

Káldor bedült a kávéházba, arcan boldog mosollyal.

— Minek örülsz úgy? — kérdési Geréb.

— Van rá okom, — feleli Káldor.

— Hát mondd el.

— Tegnap délbem bedültött hozám egy jólöltöltött ur, bemutatkozott és elmondta, hogy százszáz dollárt örökölt egy amerikai rokonától. Ő maga keveset ért az üzlethez, de a pénzt kamatoztatni akarja és úgy határozott, hogy betárolja az üzletembe.

— A százszáz dollárral?

— A százszáz dollárral.

— Gratulálok, az örökös szerencse.

— Rögtön megcsináltuk a szerződést, melyben az állt, hogy a házam 50 százaléka engem illet, az esetileges veszteséget ő a sajátjából pótolja.

— Hát ez remek.

— Szó nélkül áldotta a megállapodást és én is elő akartam írni, mikor hirtelen bedültött két markos ápoló, kényeztesszubbonyba bujtatta a látnogatómat és elvitte.

— Szóval egy örült volt.

— Az. Csendes örült.

— Ez a társulási fuccs?

— Lejder.

— Dehát akkor minek örülsz úgy?

— Az előbb egy százaléket találtam az utcán.

Csak földművesek, papok és tanítók vásárolhatnak a jövőben falusi birtokokat

Magánbankok nem adhatnak kölcsönöket az agrárkiszajátításból származó ingatlanokra.

A földművelésügyi miniszterium törvénytervezetén dolgozik, amely a mezőgazdaság kodexe elnevezés alatt előszörban a kisajátítások során kiosztott falusi földterületek védelmét szolgálja. Ezeket a területrészeket csupán román állampolgárok vásárolhatják meg jelenlegi birtokosaiktól és pedig a következő feltételekkel:

1. Amennyiben a vásárló mezőgazdasági iskolát végzett;

2. Ha főfoglalkozása a mezőgazdaság és

3. Papok tanítók, állami nyugdíjasok.

A jövőben ezeket az ingatlanokat kizárólag az a célra szolgáló állami pénzintézeteknél lehet megterhelni. Ha a tulajdonos a kölcsönt nem tudja visszafizetni, a tulajdonjog átmegy a pénzintézetre, azzal a feltétellel, hogy a jelenlegi birtokos azt két éven belül visszavásárolhatja.

A törvénytervezet büntető rendelkezéseket is

foglal magában arra az esetre, ha a gazda nem tartaná be az előírt termelési szabályokat.

A tervezet 16 fejezetre és 600 paragrafusra oszlik. A fejezetek a következők:

I. Tulajdonosváltás és megterhelés. II. A föld megművelésének módja. III. Általános mezőgazdasági ellenőrzés. IV. Vetőmagellátás. V. Közlegelők ügye. VI. Szőlő, gyümölcsstermelés, állattenyésztés. VII. Növénytermesztés. VIII. Mezőgazdasági gépek, felszerelések, fűtőanyagok és géprészek ellenőrzése. IX. Állattenyésztés ellenőrzése. X. Állami kísérleti telep működésének szabályozása. XI. Falusi építkezések. XII. Mezőgazdasági termelés irányítása. XIII. Munkaügyek. XIV. Kivételek és kedvezmények. XV. Kérelmek elintézésének utja, Mezőgazdasági legfelsőbb tanács felállítás. XVI. A mezőgazdaság megsegítését szolgáló pénzalap kezelése.

Megdrágul Aradon a férfiruhakészítés

Arad férfiszabó iparosai kimondták, hogy a viszonyoknak megfelelően emelni fogják a ruhakészítés árát

A gazdasági élet egyre szélesebbkörű drágulási folyamatának hatása alatt az aradi férfiszabómesterek napokban az ipartestület nagytermében tartott népes gyűlésükön elhatározták, hogy a rájuk nehezedő terhek növekedése folytán munkadíjaikat a varrókellékek és megáthetési költségek emelkedéséhez mérten 10—15—20 százalékkal fokozatosan felemelik és egyben megszüntetik a jövőben azokat a kirívó munkadíjkülönbségeket is, amelyeket egyes mestereknek a kisiparos nyomora diktált és amelyek mellett ezek az éhbéren aluli árakért dolgozó kismesterek még legelőmőbb életükétségletelket sem tudták megkérteni. Az árak nivellálását egyik legközelebbi gyűlésükön fogják megvitatni és arról lapunk hasábjain külön számolunk majd be.

Az aradi férfiszabómesterek mostani akciója rendkívül jellemző a napról napra új és új nehézségeket hozó gazdasági viszonyokra. Az ipar és kereskedelem csaknem naponta váratlan és néha szinte leküzdhetetlen nehézséggel találja magát szemben és ezek a nehézségek természetes módon, következményekkel járnak. A gazdasági politika eseményei minden vonalon áremelkedéseket eredményeznek. Drágul a nyersanyag, drágultak a megáthetési lehetőségek és ez a folyamat újabb és újabb áremelkedéseket von maga után. Az aradi férfiszabó mesterek munkadíjemelése csupán tünete a minden vonalon megnyilvánuló folyamatnak, amelynek gyűjtőnéve; drágulás...

Nem revideálják a kenyér maximális árát

Mindössze annyi történik, hogy egyes malmok kedvezményképpen átalányban fizethetik az illetékeket.

Bucurestii jelentés szerint a malmokon keresztül beszedett lisztfogyasztási illeték kivétele és kezelése körül teljes volt a zavar, annyira, hogy majdnem lehetetlenné vált nemcsak a malmok komoly ellenőrzése, hanem az illetékek méltányos elosztása is. Egyes malmokat, amelyek a pénzügyminiszter szerint ugynevezett szisztematikus — kereskedelmi örülésre berendezett — malmok, a földművelésügyi miniszter paraszt malmoknak minősített, amelyek csak 25 banis illetéket fizetnek. Ugyanezeket a malmokat felmentették a 90 banis illeték fizetése alól azzal a feltétellel azonban, hogy a vámként szedett lisztet nem szabad eladniok. Evvel a rendelettel lehetetlenné tették a malmok működését. Hogy ebből a visszás helyzetből kihozzák a malmokat, elhatározták, hogy csupán azon malmok részére, amelyeket a földművelésügyi miniszter vámörli-malmoknak, a pénzügyminiszter pedig kereskedelmi malmoknak minősített, a 85 banis kilógrammonkénti illeték helyett

nyí érdekelt maom nyilatkozatát, amelyben ezek

elfogadják a 4000 lejese átalány-illetéket a fogyasztási illeték helyett.

Valószínűleg azért, mert emellett megszűnik az örülés hatósági ellenőrzése és a hatósági közegekkel való állandó vita és ellentétek. Az új illeték súlyosabb, mint az eredeti volt, de kezelése és behajtása kevésbé nyugtalanító és kevesebb visszaélésekre ad alkalmat. A malmok négy részletben fizethetik évnegyedenkint az új illetéket.

A nagyközönséget mindebből az érdekli leginkább, hogy a fogyasztási adó körül jelentkező zavarok ne drágítsák meg a kenyér árát. A kormány gazdasági bizottsága most tárgyalta a pékek kongresszusának kérelmét a kenyér-árak emelése tárgyában, de azt nem teljesítette, mert valószínűleg a lisztfogyasztási illetékeket leszállítja a kormány. Ilyenformán egyelőre nem lesz szó a kenyér maximális árának revideálásáról.

megengedik az átalány-összeg fizetését, amelyet a hengerek folyóméters után átlapítanak meg évenként és méterenkint 4000 lejben.

Az új illeték alkalmazásának feltétele az volt, hogy az érdekelt malmosok 75 százaléka fogadja el ezt az adóalapot. A Malomtulajdonosok Szövetsége tegnap megjelent a pénzügyminiszteriumban és bemutatta valamenny-

HIBAIGAZÍTÁS. Lapunk mult számának első oldalán Reinhart Gyula tollából nagy érdeklődést keltő cikket közöltünk az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete idei harmadik évnegyedének mérlegéről. A cikk főcímes alcímébe sajnálatos sajtóhiba csuszott. A Hitelszövetkezetnek ugyanis nem kétféle 515 ezer 832 lej az üzletrész- és tartalékalapvagyona, hanem ötmillió lejjel több, — tehát hétféle 515 ezer 832 lej.

Hányan ülhetnek egy biciklin.

A davisai járási bíróság a napokban érdekes ítéletet hozott. Egy iparos ember volt a vádlott, aki egy ismerőssel a városba jött biciklin és szivességből azt az ismerőst is a biciklire vette a így ketten igyekeztek be a városba. Egy rendőr feljelentette a biciklizőket s a bíróság az iparost 150 lejre büntette meg azért az indoklással, hogy a forgalmi törvény 48-ik paragrafusa értelmében a biciklire csak annyian ülhetnek, ahány ülést erre eredetileg a gyár készített. Mivel a biciklin csak egy ülés volt és két ember használta, a kihágás ténye megállapítható volt. Az ítélet jogerős.

HIABA MINDEN.

Jampec urfi hevesen ostromol egy hölgyet, de hidda. A hölgy végül is így szól hozzá:

— Alles umsonst, lieber Herr Aladdr, ich bin so, wie der Turm von Pisa.

— Wieso?

— Geneigt fa, aber fallen nicht.

Nincs elég lakás Brasovban az oda költöző Astra-gyári munkások és családjaik számára.

Sapira Emanuel mérnök, az Astra-Unio-Romloc vezérigazgatója hosszasan tárgyalt Priscou dr. brasovi polgármesterrel a művek odahe-lyezése révén Brasovba telepítendő 3000 család elhelyezése ügyében. A gyár brasovi telepén órási munkaházak épülnek ugyan, s a tisztviselőket külön új negyedekben telepítik le, mégis képtelen a város a körülbelül 12 ezer főnyi tömeget lakással ellátni. Míg a gyár telepe felépül, addig a munkások nagyrészt a brasovkörnyéki községekben helyezik el, ott fognak lakni és a gyárban étkezni.

DEFINICIO.

— Mi a csőd?

— Csőd az, amikor az ember a pénzét a nagyzsábe teszi és hagyja, hogy a hitelesők elvigyék a mellényét.

Az artisták mint a látványossági vállalatok tisztviselői minősülnek az új jogállapot szerint.

Azok az artisták és színművészek, akiket a látványossági vállalkozók (bártulajdonosok, varieték, zenekarok stb.) alkalmaznak meghatározott időre szóló szerződéssel, akár állandóan, akár előre meg nem határozott időre, úgy a munkaszerződésekről szóló 1929-es mint az 1933-as munkajogi törvény értelmében magántisztviselőknek tekintendők.

Az 1933-as munkajogi törvény 78-ik szakasza tehát megszüntette a színészekről szóló különleges törvény hatályát, amely egy bizottságot jelölt ki a nemzeti színházak mellé a színészek és artisták érdekeinek védelmére.

HÁT JÓ...

Kohn nagyban püföli a Móriska gyereket, aki ordít:

— Tata, tata, ne bántsi!

— Nem vagyok a tatád, — mondja Kohn — én egy ilyen vásott gaszickónak nem vagyok a tatája.

— Hát jó, — nyögi Móriska, — Kohn ur, ne bántson.

Kedvezményeket nyújtásával igyekszik fokozni a hátralékos tagdíj-innkasszót a cluj-i ipartestület.

A cluj-i ipartestület az elmúlt évi tagsági díj hátralékokra kedvezményeket nyújt tagjainak. Először 50 százalékos engedményben részesülnek azok a tagok, akik hátralékukat október 31-ig kifizetik, 40 százalékos engedményt kapnak azok, akik tagdíjukat november 31-ig és végül 30 százalékos elengedésben részesülnek, akik december 31-ig kifizetik a múlt évről fennálló tagdíjhátralékukat.

CSAK EGY TETELBEN.

Ficera ur, aki dadog, megkéri a Kucsera-nyt kecsét:

— Ku-ku-kucsera ur, va-va-van sze-sze-szeren-sém-me-me-megkérni a le-le-leánya ke-ke-kecsét.

— Nagyon szívesen, barátom, de csak egy té-telben. Réseletekben nem ad.

Tizezer magyar könyv a turdai Iparos Kör könyvtárában

„Csudáld itt utazó a természet bajnokát, a Mesterséget”

Az „Ellenzék” című cluj-i napilapból vesszük át Dr. Veress Endre ismert szakíró alábbi érdekes cikkét.

Unalmas hétköznap van, hozzá még hétfői nap is, amikor senkit sem fog a munka, még akkor sem, ha volna. A kereskedők és iparosok üzletei és műhelyei valósággal tátonganak az ürességtől. A segédek és tanulókuk ásitozva lopják a drága napot és várják, hogy egy-egy vevő betévedjen. De még a véletlen sem hoz nyesmit. A főnök urak idegesek, fel-le mérik üzleteiket, ami érthető is, mert nem jön a vevő.

— Mi az oka Turda eme üzlettelenségének? — kérdelem egyik kereskedőtől.

— Először is a rossz gazdasági helyzet, a mit még valamiképpen el tudnánk viselni, mint a hogy a többi városok is elviselik. De lehetetlen el viselni azt a felbecsülhetetlen kárt, amit az olcsó autóbusszjáratok okoznak. Teseék elképzelni Turda-Cluj és vissza 71 leibe kerül. Csak a legszorgosabb ember nem használja ki ezt a lehetőséget. Magától értetődik, hogy a kirándulók Clujon szerzik be szükségleteiket. Az olcsó autóbusszjárat tette tönkre Turda kereskedelmét

A negyedik nevezetesség: az Iparos Kör

Van itt még egy nevezetesség, amiről érdemes a szükséges megemlékezni, már csak azért is, hogy állítsuk oda Ardeal iparos társadalmára elé, hogy példát vehessenek erről a magyar Iparos-Körrel, amely a becsületes munkának és a törtető magyar ipari kultúrának a kikristályosodott alkotása.

Farkas Miklós elnök kalauzol és vezet végig ebben a kis paradicsomban. Magas földszintes épület fogad a Str. Ratiu sarkán. Az udvar valóságos tündérváros, ósergi, százados fáival. Az épületek csaknem mind új alkotások. Új kuglipálya, teljesen modern, téli-nyári használatra berendezve. Majd a híres könyvtártermet nézzük meg, ahol

közel tízezer könyv szorog a nagy üveg-
azekrények polcán.

Bámulva nézem, hogy

a tudományos könyvektől a legújabb és legdivatosabb regényújdonosságokig, csaknem minden irodalmi termék benn van a könyvtárban.

De valamennyi könyv közül egy eredeti Verbőczy kódex a legértékesebb, mely dásze és büszkesége az iparos könyvtárnak.

A könyvtárteremből a tágas, terjedelmes kasszinóhelyiséget nézzük végig, ahol gyönyörű játék- és biliárdtermek, olvasószobák és egy

Felemelték Timişoarán a husárákat.

Timişoarán az illetékes városi gazdasági bizottság a gazdasági tanácsnok előterjesztésére a marhahus árát kilónként ötven banival emelte és így az elsőrendű marhahus ára kilónként az eddigi 17.50 lej helyett 18 lej, a másodrendű marhahus pedig az eddigi 12.50 lej helyett 13 lej.

A disznóhúsánál az áremelkedés 1 lej és pedig a karaj ára lesz az eddigi 29 helyett 30 lej, a többi disznóhús pedig az eddigi 25 helyett 26 lej kilónként. Ugyancsak 1 lejjel emelték a topórtó árát 21 lejről 22 lejre kilónként. A nyers szalonnánál és zsírnál a drágulás kilónként 2 lej. A nyers szalonna 26 lej helyett 28 lej és a zsír 31 lej helyett 33 lej kilónként. Az emelés már érvénybe is lépett.

BANCHERII.

— Ce risc eu în afacerea asta? Milionul clienţilor mei, eu n'am o lefacie.

— În locul tău aş prefera să păstrezi milionul...

— Nu suntem atât de bogăţi ca să-l riscăm.

és iparát. Ha rövidesen nem segítenek ezen s nem léptetik életbe legalább is a vonatokon érvényben levő árakat, rövid időn belül teljesen megsemmisül városunk kereskedelme.

AHOL MÁR SEMMI SINCESEN.

Köztudomású, hogy Turdának három nevezetessége van, azaz volt: — A pecsenye, pogácsa és a hasadék.

Hiába keresem Turda főterén a híres rózsaszínre pirított pecsenyét, sehol sem találok. Ki tudja hová, melyik udvar sarkába szorultak be ezek a híres „pecsenyesütő kofának”, akik évszázadokon át uralták a város főterét és évszázadokon át voltak nevezetességei a híres városnak.

A pogácsa is a pecsenye somára jutott.

— Ma már Turda-i pogácsát sem lehet kapni Turdán! —mondotta egyik jóhirnevű „volt pogácsásné tényszerű”. — Süsön, ha kell pecsenyét és pogácsát a pénzügyigazgató, meg a perceptor, nem kell adót fizessenek érte.

Szerencsére a harmadik nevezetesség: — a hasadék még most is a helyén áll, mert ezzel még az sem tudott kibabrálni.

hatalmas, 700 embert befogadó díszterem áll a tagok rendelkezésére.

Bámultam, hogy a mai nehéz viszonyok közt ilyen nagyszerű iparos kultúrát tudott megteremtteni ez a kisváros.

Ezt a hajlékot, ezt a magyar kulturházat tényleg Farkas Miklós csizmadiamester terem- tette meg. Ő varázsolta elő azt egy főszolgabíró ház romjaiból. Farkas Miklós semmiből és semmivel, de szívvel és lélekkel kezdett az alkotáshoz, mely munkához ötszáz lelkes turdai iparos csatlakozott és így született meg Ardeal egyik legszebb, legimpozánsabb iparos kulturintézménye, melyre büszkén tekinthet bárki és amiből alázattal tanulhatja meg mindenki, hogyan és miként kell a kor szellemével haladni és kitartani.

A régi Aranyos-hídon, amit lebontottak, volt egy emléktábla, melynek szövege így végződött: „Csudáld itt utazó a természet bajnokát, a Mesterséget.”

Ehhez hozzátesszük: — Csudáld Ardeal magyarsága azt a nagyszerű „Mesterséget”, mely ilyen Kultúrát tudott teremteni.

Alkonyodik. A százados fák még zöldülő lombjai alatt barátságos, vendégszerető asztal terül, amit körülülünk és némán hallgatjuk az egyszerű, de alkotni tudó csizmadiamester ismeret- tő előadását, melynek minden szavát az előttünk álló falak, az előttünk álló iparosvár bizonyítják.

DUPLA TUDAS.

A főherceg földrajzból vizsgázik.
— Mondja meg hercegséged, — szól a tanár, — hogy hívják Olaszországot legnagyobb folyóját?
A főherceg hallgat és sávarában ide-oda csuszka a széken.

— Nagyon helyes, — dicséri meg a tanár, — hercegséged pláne duplán is jelzi, hogy tudja.

Az egészségre káros timişoari ipartelepek kihelyezése.

A közegészségügyi minisztérium már régebben elhatározta, hogy Timişoarán, a kellemetlen szagot árasztó, vagy a közegészségügyre káros ipartelepeket kihelyezi a város területéről.

Timişoarán az első sorban a bőrcserzőket és a szappanfőzőket érinti. Ezek érdekében a kereskedelmi és iparkamara a minisztériumhoz beadványt intézett, amelyben kérte, hogy a rendeletet vonják vissza, mivel az a jelenlegi gazdasági viszonyok között kivihetetlen. Legközelebb ebben az ügyben külön bizottság érkezik Timişoarára, hogy a kérdést a helyszínen vizsgálja meg.

„Volt idő, amikor finom elbánás és tisztaság uralkodott vonatainkon“ . . .

Az Univerzál írja:

A CFR udvariasabb személyzetet akar nevelni. Volt idő, midőn finom elbánás és tisztaság volt a vonatokon, miért mondtak le erről? Nem volt ebből haszna senkinek. A CFR határozott javulásról számol be ezen a téren, nemcsak az utasok, de a vasut érdekében. Legfontosabb, hogy tisztában legyen minden vasutas hatáskörével. Hagyjanak fel a visszaélésekkel. Ha majd nem fognak eltűnni a csomagok a fülkéből a nem fosztják ki az alvó utasokat, akkor valóban javulásról lehet majd beszélni. A terv kétségkívül jó, végre is kell azonban ezt hajtani.

Uszó téglák.

Skóciában érdekes újfajta téglát állítottak elő. A téglák olyan könnyű anyagból készülnek, hogy a vízben nem merülnek el, hanem usznak. Az újfajta téglákat a legkülönbözőbb színműanyagokban lehet előállítani és mindezen kívül még egy rendkívüli tulajdonságuk van: éppugy, mint a fa, késsel, vagy fejszével faraghatók is. Ha az újfajta téglák meghonosodnak, nincs kizárva, hogy néhány esztendő múlva a házakból is ingóság lesz, amennyiben az emberek palotáikat majd a víz színére építik.

„Küszöbön a fehér ember alkonya“ . . .

Az Univerzál írja:

Európa lakossága 188 millió volt 1800-ban s 500 millióra emelkedett 1930-ban. Anglia lakossága 8 és fél millió volt 1800-ban és ma 39 millió. A szaporodás 350 százalékos. — Angliában, Németországban, Franciaországban és Itáliában 1934-ben 770 ezerrel haladta meg a születések száma a halottak számát. Kínában, Japánban és Indiában 13 millió lélek volt ez a szaporulat. Ha a statisztikát tovább vizsgáljuk, csodálatos adatokat találunk. 26 millió lélek volt Franciaország lakossága 1800-ban s ugyanakkor 5 millió ember élt az indiai Jáva szigeten. Ma mindkettőnek egyenlő számú lakossága van. A fehér-faj a többi fajú népek szaporodása között nincs meg a régi arány. Igaz, hogy Ázsiában igen nagy a halálozások száma, mi lesz azonban akkor, ha a civilizáció ezt a körülményt az ő javukra megváltoztatja? Ha a szaporulat a mai mértékben halad tovább, akkor 1950-ben már 674 millió lakosa lesz Kínának — csupán 15 év múlva. Kötélenség ily körülmények között már ma gondolkodni azon, hogyan védekezzünk a reánk váró viharral szemben.

Vanília — kapadohányból.

A moszkvai kísérleti gyár évek óta próbálkozik az Oroszországban nagy tömegben termelt kapadohányból, a mahorkának vegyszeti felhasználásával. Először megfelelő eljárással citromsavat gyártottak belőle. Idén már almasavkivonatokat is készítettek a dohányhulladékból és megállapították, hogy körülbelül 6 százalékos almasavat lehet belőle gyártani. Ezen az alapon elindulva, most már illatszereket, vaniliát és különböző cukrokat is próbálnak a kapadohányhulladékból előállítani.

A tenger megint kávét kap.

Brazília kávékészletét 1935. június 30-án 23 millió zsákra becsülték, az 1935—36 évi termés 19 millió zsák, tehát a teljes kínálat 28 millió zsák lesz. A kivitelt 23.5 millió zsákra becsülhetjük, úgy, hogy a fennmaradó 4.5 millió zsák ideiglenes kínálat többletet a kormánynak a szokásos módon kell majd megsemmisítenie, hogy a kávékészleteket az eddigi színvonalon tartsa meg.

Udvari műhely

egy nagyobb és egy kisebb, cipész, bádógos, esztendőlyos, oímfestő, kefékötő, kosárfonó iparosnak alkalmas,

azonnalra kiadó
a Kneifel házban

Arad, Bulev. Regele Ferdinand I. No. 27.

Ne a házbér, hanem a forgalom alapján vesse ki az állam az italmérési illetéket

A falusi italmérési illetékeket a fennálló törvény értelmében, a fizetett házbér alapján vetik ki. Az aradi fűszerkereskedők szindikátusa legutóbbi ülésén megállapította, hogy ez az állapot tarthatatlan, hogy az állam az italmérési illetékeket a labilis és fizetési alapul egyáltalában nem szolgálható házbér alapján veti ki.

A fűszerkereskedők ezért azt kérik, hogy ezt az illetéket az általános szeszestitalforgalom sta-

tisztikáján alapuló számítás szerint magukra az italokra vessék ki és ezeket az illetékeket ne a kereskedő, hanem közvetlenül a termelő fizesse.

Ezzel a rendszerrel az eddigi bonyolult adminisztráció egyszerűsítését érnék el, a kereskedő megszabadulna egy igazságtalan és méltánytalan rendszerrel kiszámított illetéktől és az állam is jól járna, mert előre megkapná a termelési, illetve gyártási helyen a neki járó illetéket.

Emlékeztető arról, hogyan működik a munkaügyi bíróság

A munkaadó és alkalmazottja között felmerült viszály elintézésére a munkaügyi bíróság illetékes és hivatott. A munkaügyi törvény rendelkezései szerint ezen viszályok elintézése kétféleképpen történik. Először a békéltető bizottság békés elintézésében és ha ez eredménnyel nem jár, a törvény 44-ik szakasza intézkedése folytán, a munkaügyi bíróság ítéletével.

A békéltető bizottság feladata a viszályban levő feleket egymás iránt jóindulatra vezetni, őket békésen az ügy elintézésére rávenni és meggyezésre bírni. A munkaügyi bíróság rendszerint egy törvényszéki bíróból, mint elnökből és két, rendszerint a szakmából a célra kinevezett ülnökből áll.

A törvény 44-ik szakasza szerint a bíró egyedül csak a jogügyi dolgokat intézi, amilyenek a kivételes eljárások, az egyik vagy másik fél részéről történt beismerés, a panasz visszavonása, vagy a felek meg nem jelenése stb.

Egyedül intézkedik a bíró akkor is, ha a felek a törvény 41-ik szakasza alapján személyesen jelennek meg és szóval előadva panaszukat, azon-

nali intézkedést kívánnak, azonban ha ezen vizsályt békésen elintézni nem tudja, úgy az ügyet a teljes ülés elé kell vinnie.

Ezenkívül a törvény módot ad a feleknek, hogy a saját szakmájukból kinevezett ülnökök ítélkezhesseken felettük, míg maga a bíró mint jogász a szakértőket a tárgyalás menetéről és technikai beosztásáról kellően tájékoztatja, hogy a szakmabeli bírák igazságos és a törvény szellemének megfelelő ítéletet hozhassanak.

Ha megalakult a teljes bíróság, mivel ez a körendet is képviseli, a pereskedő felek már semmi körülmények között és semmilyen indok alapján, sem közös akarattal, sem külön megállapodással az ülnökök szerepléséről le nem mondhatnak (ha ugyanis a viszálykodás már odáig jutott, hogy efelett a munkabíróságnak kell döntenie).

A munkabíróságnál működő teljes bíróságnak a polgári per elbírálásánál szabályszerűen megalakítottak kell lennie a bíróból és két ülnökből, mert ellenesetben határozatai megsemmisíthetők. A felek tehát az ülnökök szerepléséről ezért nem mondhatnak le.

Emelni kell a parasztok fogyasztóképeségét

A Curentul írja:

A parasztok fogyasztóképeségének emelésétől függ a román ipar kifejlődése. Nem lehet iparfejlesztésről beszélni abban az esetben, ha az ország lakosságából 75 százaléknak nincs kellő fogyasztóképesége. Midőn az egészségügyi miniszterium hivatalos jelentése a románság gyöngülését mutatja, midőn sorozások alkalmával az orvosok ijesztő jelentést adnak az új nemzedék

állapotára vonatkozóan, akkor csak gazdasági nyomorra kell következtetni. Hogyan fejlődhet egy állam, ha a nemzet degenerálódik fizikai téren? Mihalache azt hiszi, hogy a „parasztág“ majd meggyógyít mindent. Hol van a munkára ösztönzés? Mikor mondják a népnek, hogy roszszat és keveset termelnek? „Parasztország“? Hogyan lehet az ilyesmiről demagógia keretében? A cél, az eszme jó, a propaganda azonban forradalmi és veszélyes.

Miért szabad vasárnap nyitva tartaniok a Severin- megyei kereskedőknek és miért törvény a munkaszüneti törvény az ország összes többi kereskedői számára?

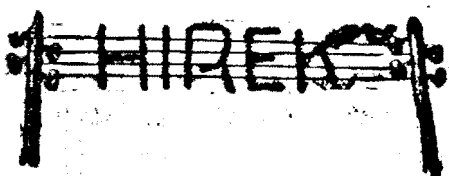
Különös rendelet ügyében intézett feliratot a munkaügyi miniszteriumhoz az Arad és Vidéke Fűszerkereskedők Szindikátusa. A szindikátus elnökségéhez az utóbbi időben számos panasz futott be vidékről az ellen, hogy vasárnap délelőtt a kereskedőknek nem szabad nyitva tartaniok üzleteiket, holott a községekben tudvalevőleg a vasárnap az egyetlen nap, amikor a lakosság ráér bevásárolni.

Régebben tudvalevőleg az volt a rendszer, hogy a falusi fűszerkereskedők vasárnap délelőtt 10 óráig nyitva tarthattak. Ennek megtiltása következtében a kereskedők súlyos károkat szenvedtek.

Főképpen azon községek fűszerkereskedői panaszkodtak, amelyek szomszédosok Severin-megyével. A munkaügyi miniszterium ugyanis még

az elmúlt esztendőben 46.275 szám alatt rendeletet adott ki, amelyben megengedte, hogy a severinmegyei falusi fűszerkereskedők vasárnap délelőtt nyitva tarthassanak. Ennek következtében az a furcsa helyzet állott elő, hogy a szomszédmegyék községeinek lakói vasárnaponként átmentek a közeli severinmegyei községekbe és ott szereztek be egész heti szükségleteiket, a többi falvak kereskedői pedig elesetek a keresettől.

Az Arad és Vidéke Fűszerkereskedők Szindikátusa most feliratot intézett a munkaügyi miniszterhez, akit arra kért, hogy terjessze ki a severinmegyei rendeletet az egész országra és szüntesse meg azt a példátlan rendszert, amely kedvezményezett megyékre és vidékekre osztja fel az ország területét.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, fél évre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, fél évre 150 lej, negyed évre 75 lej.

Hirdetési mélyzeteciményszámok 4 lej. Híves hirdetéseknek árendája.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon.

== November elsőjén lesz a belső kölcsonk huzása. Bucurestiből jelentik, hogy az 1934. évi 4 és félszázalékos belső kölcsonkvények huzása november elsőjén lesz a pénzügyminisztérium épületében.

== Az afrikai háború hatása az árakra. Egy svájci konjunktúra-kutató intézet jelentése szerint a nemzetközi árupiacon az olasz-abesszin háború kitörésének nem volt meg az az áremelő hatása, amelyet a háború megindításától várni lehetett. Ennek két oka van: a hadviselő felek közül csak az egyik — Olaszország — vásárol, Abesszinia nem, Olaszország pedig hosszabb ideje készül a háborúra és szükségleteit nem hirtelen, hanem hónapok óta fokozatosan szerzi be. Az is kihat az árak mozdulatlanására, hogy a Népszövetség által életbe léptetett blokád hatását a piac még nem tudja kiszámítani és így tartózkodó az árak megállapításában is. Eddig a keleti háború hatásaként a következő áremelések voltak feljegyezhetők: az ólom 18 százalékkal drágult, a réz 7 százalékkal, a gyapot 5.5—9 százalékkal, a kender pedig 30 százalékkal. Emel kedik a nyerselyem ára is, a gabonaneműek pedig 10—28 százalékkal drágultak.

== Új rendelet a forgalmi adó kezeléséről. Az aradi pénzügyigazgatóság felhívja az érdekelteket, hogy a forgalmi adót külön kell feltüntetni a számlán, sőt a könyvelésben is külön számlán könyvelendő el a forgalmi adó. A vásárolt és a saját készítményű áru külön forgalmi adó alá esik.

== Az autódók november 1-ig fizethetők. Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy miniszteri rendelet értelmében az autódókat november elsőjéig lehet befizetni.

== Be kell jelenteni a szűret eredményét. Az aradi pénzügyigazgatóságra rendelet érkezett a pénzügyminisztériumtól, amely elrendeli, hogy a szűret eredménye 15 napon belül bejelentendő az illetékes hatósághoz. Azokat, akik elmulasztják bejelenteni a szűreti deklarációt, 2000 leitől 20 ezer lej-ig terjedő pénzbírsággal sújtják. A bejelentésre vonatkozó deklarációkat ingyen adják a közégi vezetők. Ugyancsak elrendeli a pénzügyminiszter, hogy a pálinkafőzés 10 napon belül bejelentendő, mert ellenkező esetben 1000 leitől 10.000 lej-ig terjedő pénzbírsággal sújtják a bejelentést elmulasztókat.

== Igéret a negyedik évnegyedre szóló behozatali engedélyek kiadására. Egy hivatalos nyilatkozat bejelenti, hogy a harmadik évnegyedre szóló behozatali engedélyek kiadását október 19-én befejezik. Miután már több hasonló nyilatkozatban megjelölt határidőket nem tartották be, az importőrök legalább október 16-ig folyamatosan szeretnék kapni behozatali engedélyeiket. Október 25-ig készülnek el a negyedik évnegyedre szóló kontingenckimutatások és a negyedik évnegyedre szóló behozatali engedélyek kiadását a kontingenctálas hivatal november 1-ével kezdő meg.

== Sárga keresztrel jelölik meg a gázoló autókát Németországban. Berlinből jelentik: Ez év kilenc hónapjában igen sok közlekedési baleset történt és ezért a rendőrség drasztikus intézkedéseket fogantatott. Azok az autók, amelyek balesetet idéztek elő, sárga kereszttel lesznek megjelölve. A gázoló biciklisták kerékpárjait elkobozzák. Azokat a gyalogjárókat, akik nem tartják be az előírásokat, a helyszínen 1 márka pénzbírsággal sújtják.

== Legalább 5000 lei értékű monopolitált kell raktáron tartani az italmérőknek. A pénzügyminisztérium jövedéki igazgatósága rendeletet adott ki, amely felhívja az italmérők figyelmét arra, hogy a korszakok, bodegák, éttermek, vendéglők és szatócsok városokban állandóan legalább 5000 lei értékű szeszszesitált kötelesek raktáron tartani (faluhelyen 2000 lei értékűt) és hogy kirakataikban is kötelesek monopol-italokat kiállítani. A monopol igazgatósága ugyanis azt panaszolta, hogy az italmérések nem alkalmazkodnak a törvény 216. szakaszához, amely előírja, hogy milyen szeszszesitáltak kötelesek vendégeik rendelkezésére tartani.

== Rendelet a szeszszesitálásról. Az állami szeszszesitálás igazgatósága rendeletet adott ki, amely megérkezett az összes pénzügyigazgatóságokhoz. A rendelet szerint a városi vendéglők, éttermek, bodegák, valamint azon kereskedők, akik italmérései engedéllyel rendelkeznek, kötelesek a szeszszesitált készítményeiből legalább 5000 lei értékű árut raktáron tartani. A falusi vendéglőknek ez a minimum kétezer lei. Közli a rendelet továbbá, hogy a vendéglőkben és bodegákban az étlapon feltüntetendő a monopol által forgalomba hozott italok jegyzéke, valamint azok ára. Ahol kirakat van, ott ki kell tenni a monopol készítményeit. Olyan boltokban, ahol szeszt árúsítanak, a monopol által forgalomba hozott italok hivatalos jegyzékét látható helyen kell ki függeszteni. Azoktól, akik a fenti rendelkezéseket nem tartják be, elveszik az italmérései engedélyt.

Szerkesztői üzenetek

Iparvállalat, Cluj. A munkaügyi törvény munkaadó kifejezés alatt fizikai és jogiszemélyeket egyformán ért és így mindazok a büntetések, amelyek a munkásbiztosítási törvény 103-ik és 106-ik szakaszaiban vannak felsorolva, azokat a vezetőket sújtják, akik nem tettek eleget előírás szerinti kötelezettségüknek, amelyekre vonatkozólag a törvény hivatkozott szakaszai a büntetéseket előírják.

Erdeklődő Oradea. A szabadságidők kérdése tekintetében a bírói gyakorlat nem ismer elévülést. Az elmaradt rendes fizetés három év alatt évül el attól a naptól, amikor esedékes volt.

Oradeai iparos. A munkaügyi törvény 15-ik szakasza szerint a tanonc szabadságideje 15 nap. Ha ön ennek a rendelkezésnek nem tesz eleget, tanonca gyámja ezen az alapon jogosan igényelheti a szerződés felbontását. Megtörténhetik az is, hogy emiatt megvonják öntől a tanonctartási jogot. Ha tanonca fizetést kapott, a ki nem adott szabadság idejére a fizetés kétszeres összegének erejéig jár a tanoncnak kártérítés. Van ellenkező joggyakorlat is, amely szerint a tanoncnak szabadság ki nem adása címén csak a szerződés felbontásához van joga, mert a tanonc nem munkás és az ügye sem munkaügyi, hanem a tanoncszerződési szabályok szerint bírálendő el. Mindkét irányban részletesen közöltünk „Jogesetek a kisipar köréből” című rovatunkban gyakorlati eseteket. Keresse ki az *Iparos* régebbi számait és meg fogja találni a kérdés mindkét irányu megoldását. Részletesen nem foglalkozhatunk az ügyel, mert mi csak elvi szempontokat közlünk. Pereket nem oldhatunk meg válaszainkban. Részletek tekintetében forduljon ügyvédhez.

Targu-Seceşci előfizető. Ha csak olyan cikkeket árusít, amelyeket maga gyárt, ön akkor iparos és nem kereskedő. Felülvizsgálati kérelmében fejtsen ezt ki. Adóügyi döntvényeinkben már a múlt évben sok hasonló esetet közöltünk. Keresse ki ezek közül a döntvények közül az ön esetének mását és mutassa azt be ügyvédjének, hogy azt az ön javára felhasználhassa.

Braşovi iparos. Ön azt kérdezi, követelheti-e az a segéd a két heti fizetéses szabadságot, aki csak darabszámba dolgozik. A mi válaszuk az, hogy igenis követelheti, de csak abban az esetben, hogyha tíz évnél régebben működik az ön üzemében, mert ellenkező esetben csak egy heti szabadság jár neki.

Bajok voltak Clujon a cementszállítás körül.

A cluj építőipari vállalkozók a napokban kellemetlen meglepetésre ébredtek. A város területén kifogyott a cement és annak ellenére, hogy a cementgyár Turdán, majdnem a szomszédságban van, nem tudtak cementhez jutni, mert a szállító alkalmatosságokat a katonai nagygyakorlatokra lefoglalták. Az érdekelt vállalkozók közbenjárására ekkor a katonai hatóságok a foglalt alól több teherszállító autót mentesítettek, mire megkezdődött a szállítás.

Hajmoso

„hajszáritó

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.
volt Dengi-ház.

== A vámraktárakban fekvő áruk biztosítása. A vámvezérigazgatóság azzal a tervvel foglalkozik, hogy az országba bejövő és a vámraktárakba érkező árut biztosítsa. Ezek a biztosítások eddig főképpen az úgynevezett szállítmányi biztosítás keretében történtek. Ezentúl a vámraktárakban elfekvő árukat maga a vámvezérigazgatóság biztosítja, amely most tanulmányozza át azt az ajánlatot, melyet tíz nagy romániai biztosítótársulat nyújtott be. Eddig még semmi jel nem mutat arra, hogy a biztosítási díjakat a vámvezérigazgatóság, vagy az érdekelt felek fizetnék, de nagy a valószínűség, hogy ezeket a díjakat át fogják hárítani az importőrökre.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Diracţiunea Grupelor de Ajutor de Înnoimantare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restaurantă cu cotizaţiile lor, să achite restanţa în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 şi 15 din statutele calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizaţiunile sunt acedente după următorii membri decedaţi:

In grupa „A” csoportban 869. Augustin Zener Agoston, 860 Iosif Korim József, 861 Vad. lui Iosif Görgényi Józsefné.

In grupa „B” csoportban 879. Antoniu Benedek Antal.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Diracţiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunicare cu asociaţi, că cotizaţiunile de deces sunt acedente până la numărul curent:

In grupa I. csoportban: Antoniu Benedek Antal 794.

In grupa II. csoportban: Ioan Müller János 880, Antoniu Benedek Antal 881, Gustav Blaha Gusztáv 882.

Az aradi iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes: